

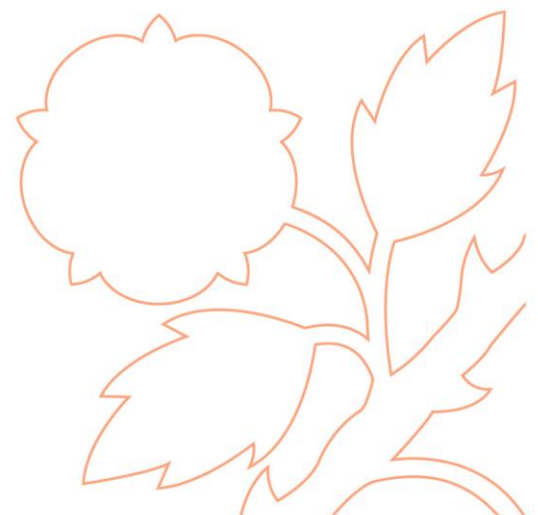
Årsberetning 2018

LANGELAND
KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

1. Kommuneoplysninger	2
2. Borgmesterens forord	3
3. Påtegninger	4
3.1 Ledelsens påtegning	4
3.2 Revisionspåtegning	5
4. Ledelsens årsberetning	9
4.1 Visioner	9
4.2 Strategi	10
4.3 Væsentligste ændringer og begivenheder i 2018	11
4.4 Opdeling i udvalg og politikområder	13
4.5 Regnskabsmæssig udvikling i forhold til budget	14
4.6 Likviditetens udvikling	16
4.7 Udskrivningsgrundlag	17
4.8 Udligning og generelle tilskud mv.	17
4.9 Befolkningsudvikling	18
4.10 Forventninger til fremtiden	19
5. Hoved- og nøgletal	21
6. Kommunens årsregnskab 2018	21
6.1 Anvendt regnskabspraksis	22
6.2 Regnskabsopgørelse	28
6.3 Balance	29
6.4 Noter til driftsregnskab og balance	30

1. Kommuneoplysninger

Kommune	Langeland Kommune Fredensvej 1 5900 Rudkøbing		CVR: 29 18 89 55
	Telefon	63 51 60 00	
	Telefax	63 51 60 01	
	Hjemmeside	www.langelandkommune.dk	
	E-mail	post@langelandkommune.dk	
	Hjemsted	Rudkøbing	
Regnskabsår	1. januar – 31. december 2018		

Kommunalbestyrelse	Tonni Hansen, borgmester	Socialistisk Folkeparti
	Gert Schmidt	-
	Erik Jørgensen	-
	Tonny Gjersén	-
	Nynne Printz	-
	Winni Kielstrup Hansen	-
	Jan Ole Jakobsen	Venstre
	Ulrik Kølle Hansen	-
	Knud Gether	-
	Bjarne Nielsen	-
	Lisa Pihl Jensen	Socialdemokratiet
	René Larsen	-
	Arno Holmsted Kruse	-
Kim Welcher	Dansk Folkeparti	
Bo. C. Nissen	Det Konservative Folkeparti	

Direktion	Benny Balsgaard	Kommunaldirektør
	Jani Hansen	Vicekommunaldirektør

Revision	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab Strandvejen 44 2900 Hellerup	
-----------------	--	--

2. Borgmesterens forord

Vi har alle været gode til at fortælle de mange gode historier i 2018, som også viser en stolthed over vores dejlige ø. Dette flotte arbejde skal vi videreudvikle på i 2019, så vi i fællesskab kan skabe vækst og gode vilkår på Langeland.

Med et tilbageblik på udviklingen af kommunens lokalområder og inddragende processer, som er et fælles ansvar for Kommunalbestyrelsen og de lokale aktører, så har der i 2018 været et stort fokus på borgerinddragelse og en fortsat god dialog med øens borgere og det lokale erhvervsliv.

Befolkningstallet er faldet i 2018, hvilket også dækker over et stort fødselsunderskud. Der har over en 6-årig periode stort set været balance mellem til- og fraflytning. Balancen for ind- og udvandring er på 119 personer i 2018, hvilket er det højeste i Langeland Kommune nogensinde. Dette skyldes, at en større del af arbejdsstyrken, nu kommer fra andre lande. Tiltrækning af både borgere og virksomheder er og bliver et centralt indsatsområde for Langeland Kommune. Vi har en fin geografisk beliggenhed med kort afstand til mange jobs.

Langeland Kommune har i 2018 været under et stort økonomisk udgiftspres på velfærdsområderne. Det har været udfordrende for den nye kommunalbestyrelse, personalet og for hele Langeland. I løbet af 2018 blev der behov for yderligere store tilpasninger af budgetforudsætningerne. Dette betyder, at vi her i 2019 står overfor en større tilretning af driftsbudgettet. Det er derfor afgørende, at der udvises stor ansvarlighed, så vi igen kan få et stabilt økonomisk grundlag for en bæredygtig fremtid. Det er langt fra en sjov opgave, men desværre en nødvendig opgave, da udviklingen i driftsudgifterne for 2018 i hovedtræk viser, at resultatet på de borgernære områder er væsentligt overskredet i forhold til det oprindelige budget.

Resultatet af den ordinære drift er ca. 24 mio. kr. mindre end forventet. Dette skyldes i høj grad et merforbrug på ældreområdet, på det specialiserede socialområde og til specialundervisning. Herudover dækker resultatet også over en række udsving på de respektive udvalgs- og politikområder, hvor der er nogle særlige udfordringer, som der skal arbejdes videre med i forhold til budget 2019. Den demografiske udvikling øger efterspørgslen på kommunale tilbud, og Kommunalbestyrelsen vil derfor have fokus på, at effekten af indsatserne bliver så stor som mulig via omstrukturering og prioriteringer.

I 2016 indgik vi en Udviklingspartnerskabsaftale med Økonomi- og Indenrigsministeriet for perioden fra 2016 til 2018. Resultatet viser, at der fortsat er behov for en økonomisk saltvandsindsprøjtning til at videreudvikle på langsigtede investeringer. Det er mit håb, at vi inden 1. behandlingen af budget 2020 har indgået en ny Aftale om Udviklingspartnerskab med Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Jeg håber, at årsberetningen giver et godt indblik i de forskellige aktiviteter, som er sket i årets løb.

En ros til alle medarbejdere, der hver dag gør en forskel og med et stort fokus på at have borgerne i centrum.

Med disse ord ønskes alle en god læselyst med årsberetningen for 2018.

Tonni Hansen
Borgmester

3. Påtegninger

3.1 Ledelsens påtegning

Økonomiudvalget har den 1. april 2019 aflagt årsregnskab for 2018 for Langeland Kommune til kommunalbestyrelsen.

Årsregnskabet bygger på de obligatoriske oversigter og redegørelser, der skal aflægges i overensstemmelse med Lov om Kommunernes Styrelse og reglerne i Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem for Kommuner.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver kommunalbestyrelsen hermed regnskabet til revision.

Langeland Kommune, den 8. april 2019

Tonni Hansen
Borgmester

Benny Balsgaard
Kommunaldirektør

3.2 Revisionspåtegning

Til Kommunalbestyrelsen i Langeland Kommune

Revisionspåtegning på regnskabet

Konklusion

Det er vores opfattelse, at regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Vi har revideret regnskabet for Langeland Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter siderne 25-51, herunder anvendte regnskabsprincipper, regnskabsopgørelse, balance og noter med følgende hovedtal:

Resultat af ordinær drift	overskud	DKK	9,5 mio.
Resultat af det skattefinansierede område	overskud	DKK	7,7 mio.
Aktiver i alt		DKK	749,8 mio.
Egenkapital i alt		DKK	400,5 mio.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
Sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter Sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter som består bl.a. af boligydelse, hjælpemidler, botilbud for personer med særlige behov, plejeydelse, ressource- og Jobafklaringsforløb, dagpenge til forsikrede ledige, førtidspension, sygedagpenge seniorjob mv.	Vi gennemgik og testede væsentlige forretningsgange og relevante interne kontroller på områder med statsrefusion på det sociale- og beskæftigelsesmæssige område samt gennemførte revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi udførte vores handlinger i henhold til bekendtgørelse nr. 1591 af 15. december 2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæg-

Ud fra vores professionelle vurdering er revisionen af området for de sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter med statsrefusion, det revisionsområde med størst betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, som refunderes af Staten. Kommunen er ansvarlig for tilrettelæggelse af forretningsgange og interne kontroller, som sikrer korrekt sagsbehandling af borgernes rettigheder til ydelser, herunder at der udbetales korrekte ydelser, som kan helt eller delvis refunderes af Staten i henhold til gældende love og regler. Vi fokuserede på området, da reglerne på området er komplekse og kræver, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling samt overvåger at disse bliver fulgt.

gelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen).

De detaljerede resultater af vores revision, som ikke har betydning for konklusionen på regnskabet, afrapporteres til kommunen i revisionsberetning nr. 8 af 26. april 2019 i bilag 2 – 3 inkl. tværministerielle oversigter til Ministerierne Beskæftigelsesministeriet, Børne og Socialministeriet samt Udlændinge og Integrationsministeriet.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af Kommunalbestyrelsen godkendte årsbudget for 2018 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2018. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere kommunens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere kommunen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed. Det er ikke en garanti for, at en revision der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision, og de yderligere krav der er gældende i Danmark samt standarder for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådanne findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarder for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- *Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.*
- *Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol.*
- *Tager vi stilling til om den regnskabspraksis, der er anvendt af ledelsen er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.*
- *Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om kommunens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at kommunen ikke længere kan fortsætte driften.*

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter de øvrige oplysninger i "Årsregnskab 2018", der ikke er omfattet af vores revision jf. konklusionsafsnittet ovenfor.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Yderligere oplysninger krævet i henhold til "bekendtgørelse om kommunal og regional revision"

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til kommunalbestyrelsen.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Vi blev første gang valgt som revisor for kommunen fra og med den 1. januar 2014 for regnskabsåret 2014 til 2017. Vi er antaget efter en udbudsprocedure gennemført år 2017 og har fået forlænget revisionsaftalen for årene 2018 - 2022.

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af regnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

4. Ledelsens årsberetning

Ledelsens årsberetning er en præsentation af året 2018 i Langeland Kommune.

Den første del indeholder en beskrivelse af de valgte visioner, strategi, Udviklingspartnerskabsaftalens overordnede målsætninger mv. Her er fokus på udvalgte indsatsområder og tendenser. Denne del indeholder også en kort status over de enkelte indsatsområder i 2018.

Den anden del præsenterer det økonomiske resultat i 2018.

4.1 Visioner

Planstrategien danner rammen for arbejdet med alle øvrige planer, strategier og politikker i kommunen.

Kommunalbestyrelsen har i løbet af 2018 igangsat et omfattende arbejde med at revidere kommunens planstrategi. I arbejdet er der lagt vægt på at tilrettelægge processen og med en idefase, hvor der er inddragelse af borgere, repræsentanter for erhverv og turisme, kommunens ledere og ansatte.

Planstrategien er fortsat under udarbejdelse og forventes vedtaget af kommunalbestyrelsen i efteråret 2019. Kommunalbestyrelsen har på nuværende tidspunkt formuleret en overordnet vision:

”Levende Langeland – et godt sted at bo”

Der er 5 overordnede fokusområder:

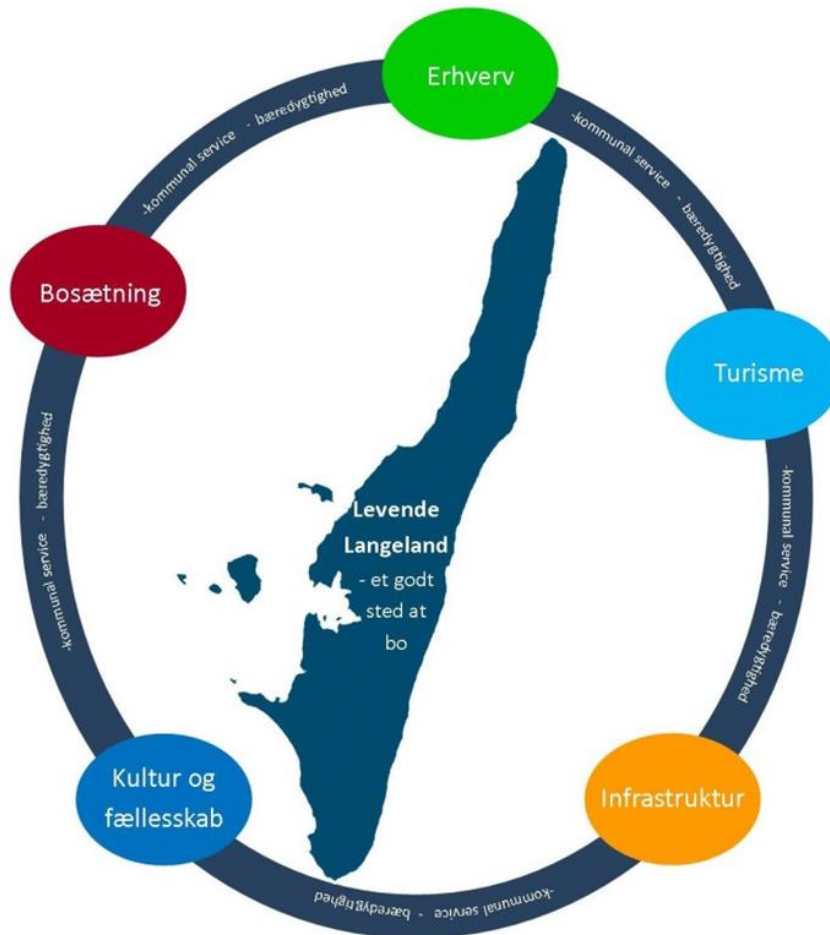
- Erhverv
- Turisme
- Bosætning
- Infrastruktur
- Kultur og fællesskab

Temaet for visionen om den fremtidige udvikling af Langeland Kommune er ”Levende Langeland – et godt sted at bo”. Dette tema dækker over såvel øget bosætning og vækst som livet for de, der allerede bor på Langeland. Der skal arbejdes for at gøre Langeland til et endnu bedre sted – både for borgerne på Langeland samt for gæster, turister og for de mange sommerhus- og fritidshusejere, som også kaldes for ”deltidslangelændere”.

Bæredygtighed og kommunal service skal understøtte, at visionen og målsætninger på de 5 fokusområder kan realiseres.

Langeland er et sted, hvor bosætning, fritidsliv, turisme og erhverv blomstrer side om side i tæt sammenhæng med de naturskønne omgivelser og alt det andet, som gør Langeland til noget helt særligt.

Målet er at skabe balance mellem til- og fraflytning, så der er liv og aktivitet over hele kommunen. Vi byder på et liv, hvor moderne mennesker kan udfolde sig fuldt ud - både i relation til karriere og familie- og fritidsliv.

4.2 Strategi

Kommunalbestyrelsen vedtog i 2017 "Sæsonskifte" i Langeland Kommune med seks strategiske fokusområder:

- Borgere og virksomheder i centrum
- Strategisk tænkning skal styrkes
- Forholdet mellem politikere og administrationen
- Integreret udvikling
- Lederne skal have plads og rum til at lede
- Organisationen skal understøtte sæsonskiftet

I løbet af 2018 er der arbejdet med at implementere dette "Sæsonskifte".

Langeland Kommune er med ca. 1.200 ansatte den største virksomhed i kommunen. Det stiller krav til organisationen og den løbende udvikling. Sæsonskiftet beskriver en ny organisering af administrationen i kommunen, hvor fokus i endnu højere grad er på kommunens udvikling, det tværfaglige samarbejde og ikke mindst på at samskabe gode løsninger med borgerne og erhvervslivet. Der er behov for, at indsatsene styrkes yderligere for at sikre, at Langeland Kommune bliver mere effektiv til gavn for borgerne og erhvervslivet. Samtidig skal der være fokus på Langeland Kommune som en attraktiv arbejdsplads, hvor alle ledere og medarbejdere bidrager aktivt til kommunens udvikling.

Ledelsesgrundlaget færdiggøres med ekstern bistand i løbet af 2019 jf. principperne i Leadership Pipeline og ledelseskommisionens anbefalinger. Der er desuden igangsat arbejde for alle ledere om det personlige lederskab, som ligeledes fortsætter i 2019

Der er indgået en ny MED-aftale, som skal implementeres i 2019.

En ny kanalstrategi og en ny hjemmeside skal i løbet af 2019 gøre kontakten til kommunen lettere for borgere og virksomheder.

Kommunalbestyrelsen ønsker at inddrage borgerne i beslutningsprocesserne, og der er nedsat et § 17 stk. 4 udvalg, som i 2019 skal komme med forslag til metoder og muligheder fremover.

Kommunalbestyrelsen har afprøvet en ny arbejdsmetode, hvor kommunalbestyrelsen i arbejdet med planstrategi formulerer den overordnede vision og fokusområder, går i dialog med borgere, ledere og medarbejdere, hvorefter administrationen udformer et forslag til planstrategi.

Der er gennemført et omfattende introduktionsprogram for kommunalbestyrelsen for at sikre politikerne indsigt i kommunens opgaver og udfordringer og afstemme forventninger til samarbejdet i kommunalbestyrelsen.

Langeland blev i 2017 en del af projektet Landsbyklynger, der er støttet af RealDania, DGI og Lokale og Anlægsfonden. Det overordnede formål med landsbyklynger er, at understøtte nye samarbejder på tværs af landsbyer og herigennem styrke livet på Langeland. I februar 2018 blev foreningen "Vi samler enderne – Landsbyklyngen Langeland og Strynø" stiftet. Foreningens formål er, at styrke frivilligt arbejde, samarbejde og netværk på tværs af hele Langeland, Siø og Strynø, for herved at bidrage til en positiv udvikling i Langeland Kommune. I første omgang har en fælles kalender for de mange aktiviteter på Langeland en høj prioritet.

4.3 Væsentligste ændringer og begivenheder i 2018

Året 2018 har været et begivenhedsrigt politisk år, hvor der har været bred enighed om at udvikle på rigtig mange områder med henblik på øget bosætning, flere arbejdspladser og øget beskæftigelse, en bedre infrastruktur herunder også den digitale infrastruktur, bidrage til at mindske klimudfordringerne og et større fokus på detailhandlen.

Langeland Kommune har sammen med 8 andre fynske kommuner indgået aftale om etablering af et bredt og tæt tværkommunalt samarbejde om en række fælles fynske erhvervsfremmeindsatser. Der er tale om en historisk beslutning, hvor de fynske kommuner står sammen om det nye fælles Erhvervsfyn og en fælles fynsk fremtid.

De fire kommuner: Langeland, Ærø, Faaborg-Midtfyn og Svendborg har fortsat arbejdet sammen om flere projekter, der bl.a. skal understøtte de lokale iværksættere i form af stigende omsætning og med en højere overlevelsesgrad. Projektet "Styrket erhverv i gadeplan" er blevet videreudviklet og har til formål, at skabe vækst i erhvervslivet i gadeplan over hele Sydfyn bl.a. via øget digitalisering. Herudover har der været et stort fokus på havneudviklingen, kulturen og mulighederne i lokale fødevarer.

Det sydfynske samarbejde i forhold til at sætte Sydfyn på verdenskortet med titlen som UNESCO Geopark er et andet godt eksempel på et stærkt samarbejde kommunerne imellem til gavn for hele området. Det overordnede formål med Geopark Det Sydfynske Øhav er at sætte fokus på den unikke geologi og den spændende natur og kulturhistorie i området. I geoparker arbejder man samtidig også med at fremme bæredygtig udvikling, turisme og bosætning gennem UNESCO's 17 Verdensmål.

Infrastruktur og øget beskæftigelse

Der har været arbejdet med en hurtigere overfart mellem Spodsbjerg og Tårs og hele Rute 9 er kommet på den landspolitiske dagsorden med en detaljeret rapport. En hurtigere overfart vil have mange fordele. Den vil åbne for arbejdsmarkedet på begge sider, øge uddannelsesmulighederne og styrke turismen et særligt fokus på cykelturisme. I 2018 blev 5 virksomheder kåret som gazelle virksomheder på Langeland. Arbejdsløsheden nåede et historisk lavt niveau i december 2018 – en udvikling som vi vil forfølge i 2019.

Langeland Kommune har solgt 21-bygningen til Boligselskabet Langeland. Planen er, at der skabes 22 nye seniorboliger i den smukke bygning, som tidligere var hovedbygningen i Rudkøbing Skole. Herudover står de nye boliger ved Bellevue klar til indflytning her i 2019. For Kommunalbestyrelsen er det vigtigt, at der skabes nye boliger til gavn for bosætning og vækst på Langeland.

ÆrøXpressen har arbejdet ihærdigt med projektet omkring en ny færgeforbindelse og den nye færge, som åbner en mulighed for en hurtig overfart på ruten mellem Marstal Havn på Ærø og Rudkøbing Havn på Langeland, bliver en realitet ultimo 2019.

Igangværende større udviklingsprojekter på Langeland

Aktuelt arbejdes der med to store udviklingsprojekter på Langeland. Det ene projekt har fokus på Rudkøbing og at sikre en købstad med et alsidigt og aktivt detailhandelsliv og et fortsat fokus på en velbevaret kulturarv og en videreudvikling af Rudkøbing by. Det konkrete projekt "Hovedbyer på forkant" vil sikre en fortsat byudvikling og skabe et bedre sammenhæng mellem by og havn i Rudkøbing. Projektet forventes fortsat støttet af RealDania.

Det andet projekt som er sat i søen er SHORES Langeland, der tager udgangspunkt i kysten, som er Langelands "guld" med et kæmpe potentiale med en 142 km lang kyststrækning. Det er hensigten, at Langeland Kommune vil udvikle dets kyststrækningspotentiale og blive (inter)nationalt kendt for at huse vandaktiviteter i verdensklasse. Med SHORES Langeland ønsker Langeland Kommune at skabe rammerne for, at en målrettet indsats er med til at skabe et mangfoldigt og rigt friluftsliv/kulturliv med udgangspunkt i de stedsspecifikke kvaliteter, der er ved kysten. Projektet er delvist finansieret via Finansloven.

4.4 Opdeling i udvalg og politikområder

Langeland Kommune har opdelt aktiviteterne i følgende udvalg og politikområder i 2018.

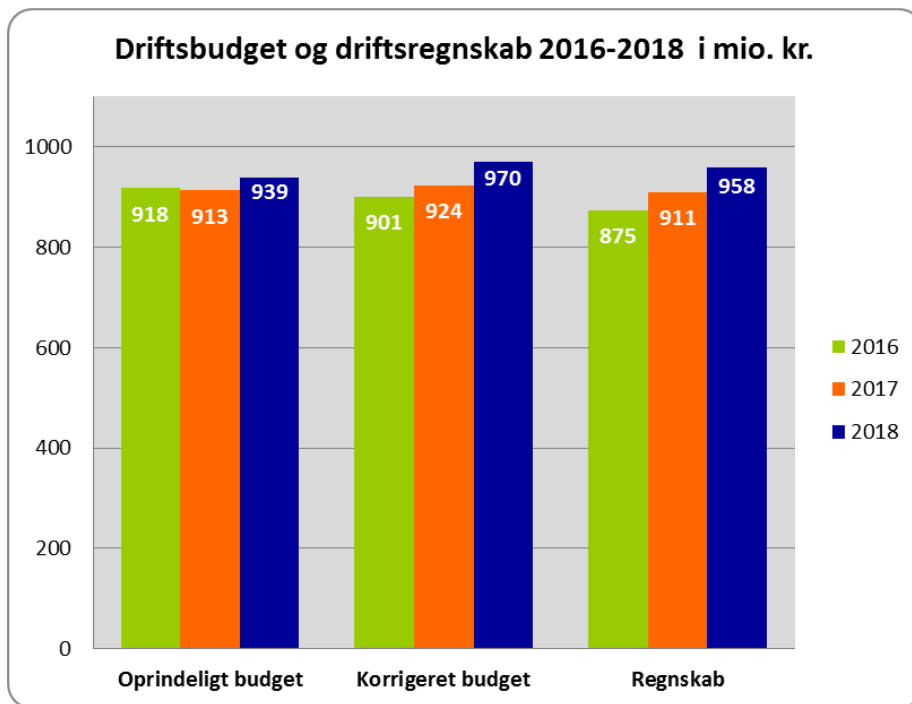
Udvalg og politikområder
10 Trafik-, Teknik- og Miljøudvalget
01 Jordforsyning 02 Faste ejendomme 03 Fritidsområder, fritidsfaciliteter, natur og miljø 04 Redningsberedskab 06 Affald 08 Vejområdet 09 Trafik 10 Havne
11 Lærings-, Social- og Kulturudvalget
15 Skoler og SFO 16 Musik- og ungdomsskole 17 Børn og unge 18 Idrætshaller 19 Kultur og fritidsaktiviteter
12 Sundhedsudvalget
21 Sundhed 22 Ældre- og handicapområdet 23 Voksne med særlige behov 24 Støtteordninger
15 Økonomiudvalget
50 Politisk område 51 Administrativt område 52 Forsikringer og arbejdsmiljø 62 Erhverv og Turisme
16 Beskæftigelses-, Uddannelses- og Integrationsudvalget
60 Aktivitets- og ydelsesområdet 61 Beskæftigelse 62 Boligstøtte og pensioner

4.5 Regnskabsmæssig udvikling i forhold til budget

Indledning

I det oprindelige budget for 2018 var der budgetteret med samlede nettodriftsudgifter på 938,8 mio. kr. Regnskabet viser samlede nettodriftsudgifter på 958,3 mio. kr., svarende til en negativ afvigelse på 19,5 mio. kr. I forhold til korrigeret budget er der en positiv afvigelse på 11,5 mio. kr., idet det korrigerede budget var 969,8 mio. kr. Det korrigerede budget indeholder overførte uforbrugte driftsbevillinger fra 2017.

På drifts- og anlægsområdet er der en samlet forventet overførsel og genbevilling af 26,0 mio. kr. i 2019.

De skattefinansierede udgifter opdeles i henholdsvis service- og overførselsudgifter.

Overførselsudgifterne resulterede i 278,7 mio. kr. mod oprindeligt budgetteret 289,9 mio. kr. Afvigelsen er 11,3 mio. kr. og består bl.a. af mindreudgifter på 6,5 mio. kr. vedr. førtidspension tilkendt før 1. juli 2014, merindtægter fra den centrale refusionsordning på 4,2 mio. kr., mindreudgifter på 2,9 mio. kr. vedr. ledighedsydelse, mindreudgifter på 2,7 mio. kr. vedr. dagpenge til forsikrede ledige og merudgifter vedr. aktivitetsbestemt medfinansiering på 3,7 mio. kr. Den resterende afvigelse på 1,3 mio. kr. består af en række mer- og mindreudgifter.

Serviceudgifterne udgjorde 679,7 mio.kr., men var oprindeligt budgetteret til 648,9 mio. kr. Sigtepunktet for sanktion i Langeland Kommune var 648,3 mio. kr. jf. udmelding fra KL den 03.07.2018. Serviceudgifterne overskrider sigtepunktet med 31,3 mio. kr., hvilket kan føre til en regnskabsanktion, såfremt de danske kommuner samlet overskrider den samlede serviceramme ved regnskabsaflægning. Læs mere om dette i note 7.

Regnskabsresultatet (regnskabsopgørelse, se afsnit 6.2)

Resultatet viser et overskud på 9,5 mio. kr. på den ordinære driftsvirksomhed. Dette resultat er langt mindre end forventet, idet det oprindelige budget viste et forventet overskud på 33,5 mio. kr. I forhold til dette er regnskabet forringet med 24,0 mio. kr. Afvigelsen kan primært henføres til øgede serviceudgifter.

Driftsudgifterne blev totalt på 958,3 mio. kr., hvilket er 19,5 mio. kr. større end det oprindelige budget. Heraf er der merudgifter til service og mindreudgifter til overførselsområdet. Dette resultat skal ses i sammenhæng med overførselsadgangen i 2018 og en forventet genbevilling på 10,2 mio. kr. i 2019.

Efter finansiering af anlæg udgør resultatet af det skattefinansierede område et overskud på 7,7 mio. kr.

Langeland Kommune har en økonomisk målsætning om et overskud på ordinær drift af en størrelse, så der i budgettet er plads til finansiering af et anlægsniveau på ca. 15 mio. kr. samt afdrag på lån. I regnskab 2018 er målsætningen ikke indfriet, da overskud på den ordinære drift blev 9,5 mio. kr.

Driftsresultatet for 2018 indeholder en række mindreudgifter, men kun få af disse har gennemslag i 2019 samt budgetlægningsårene 2020-2023, da disse ændringer allerede indgår i budgetlægningen.

I forhold til det korrigerede budget på driftsudgifterne er der en positiv afvigelse på 11,5 mio. kr., mens den negative afvigelse mellem oprindeligt budget og regnskabet er 19,5 mio. kr. Følgende oversigt viser afvigelsen mellem oprindeligt budget og regnskab 2018 på de enkelte udvalg:

	Oprindeligt budget 2018	Regnskab 2018	Afvigelse
Trafik-, Teknik- og Miljøudvalget	50,3	50,4	0,2
Lærings-, Social- og Kulturudvalget	229,5	240,3	10,8
Sundhedsudvalget	308,7	339,2	30,5
Økonomiudvalget	116,7	104,8	-11,9
Beskæftigelses-, Udd.- og Integrationsudvalget	233,6	223,6	-10,0
I alt	938,8	958,3	19,5

*Afrundingsdifferencer kan forekomme.

I afsnit 6.4, note 2 til note 6 beskrives de væsentligste afvigelser til de enkelte bevillingsområder.

Renter

I forhold til oprindeligt budget er regnskabet præget af et fald i renteudgifter på lån som følge af det generelle rentefald, der til gengæld modvirkes af en væsentligt forhøjet renteudgift på kommunens kassekredit, da der nu betales negative renter af indestående.

Anlæg

Anlæg bygger på flerårige bevillinger, hvorved forbruget kan variere en del i forhold til det vedtagne budget på grund af overførsel af bevillinger fra tidligere år. Det korrigerede anlægsbudget er påvirket af, at der blev overført ikke-forbrugte anlægsbeløb fra 2017 på netto 13,2 mio. kr. Det forventes, at kommunalbestyrelsen godkender overførsel af ikke-forbrugte anlægsbeløb til 2019 på netto 15,8 mio. kr.

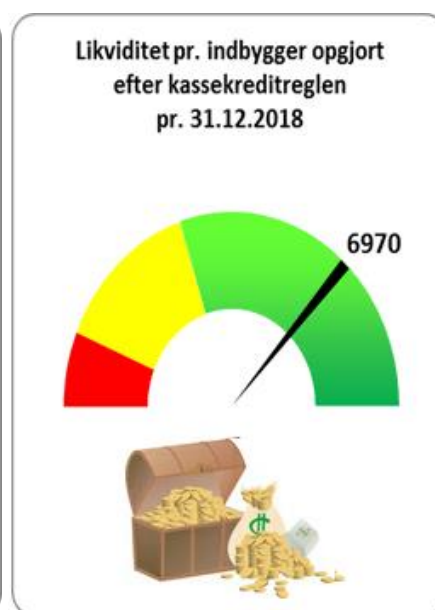
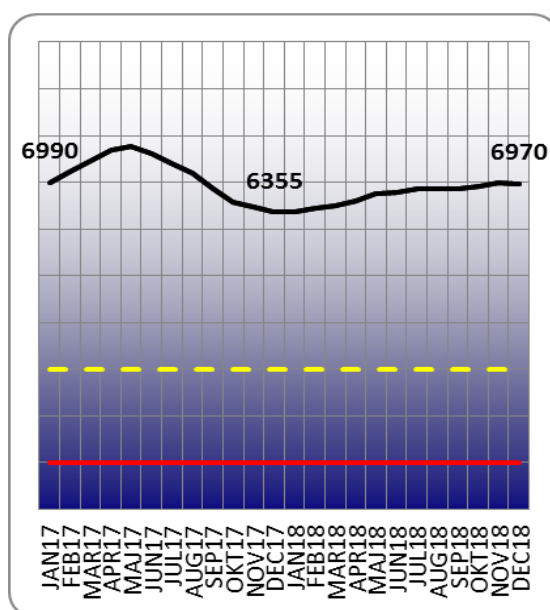
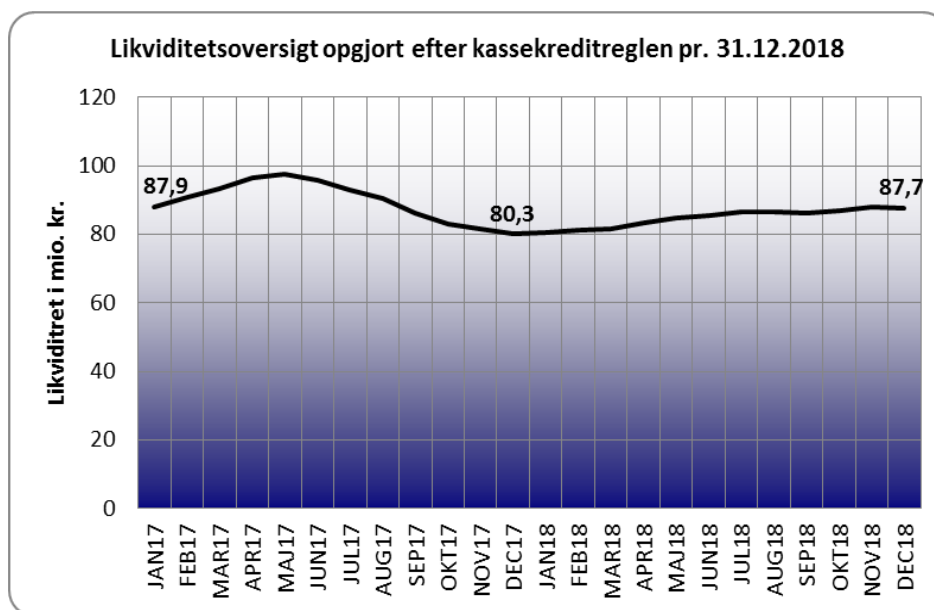

4.6 Likviditetens udvikling

De likvide aktiver er i årets løb steget fra 41,3 mio. kr. til 51,8 mio. kr.

Den faktiske likviditet påvirkes dels af likviditetstrækket fra driften, låneoptagelse, overførsler mellem årene og tidsforskydninger i anlægsprojekter. Herudover påvirkes ændringen i likviditet af øvrige balanceforskydninger, som kan defineres som de forskydninger i aktiver og passiver, som ikke er afdrag, låneoptagelse og likviditetsforskydninger. Her er der særligt stor usikkerhed omkring refusionstilgodehavender hos staten, forudbetalte udgifter samt mellemregning mellem årene. Det er ikke muligt at budgettere disse finansforskydninger mellem årene, da det er meget tilfældigt, om en ind- eller udbetaling foretages i december eller januar.

For at illustrere udviklingen i likviditeten er figurerne udarbejdet. Den ene figur viser likviditeten efter kassekreditreglen, der opgøres som gennemsnittet over de seneste 12 måneder af de daglige saldi på kommunens likvide konti og er vist 2 år tilbage fra dato.

Langeland Kommune havde ved udgangen af december 2018 en (12 måneders) gennemsnitlig kassebeholdning på 87,7 mio. kr. Denne opgørelse er påvirket i positiv retning, da henlæggelser vedrørende kommunens ældreboliger (9,2 mio. kr.) indgår i denne beregning. Herudover påvirkes likviditeten blandt andet af andre kortfristede mellemværender.

En grov tommelfingerregel siger, at en kommune er meget presset, hvis likviditetsniveauet ligger under 1.000 kroner pr. indbygger (markeret med rød). Det vil sige minimum 12,6 mio. kr. for Langeland Kommunes vedkommende. KL anvender en anden tommelfingerregel, hvor 3.000 kr. pr. indbygger er minimumskassebeholdningen (markeret med gul). I figuren nedenfor er likviditeten opgjort efter kassekreditreglen pr. indbygger, hvor det fremgår, at likviditetsniveauet pt. ligger på 6.970 kr. pr. indbygger.

Det er vigtigt at understrege, at likviditetsoversigten ikke er et udtryk for kommunens reelle kassebeholdning. Den faktiske likviditet vil typisk være væsentlig højere end likviditeten ultimo måneden/året. Dette skyldes forskelle i betalingstidspunktet af en række ind- og udbetalinger.

Der forventes en samlet bevilling til driftsoverførsler fra 2018 til 2019 på 10,2 mio. kr. Hvis dette beløb var blevet anvendt i 2018, var likviditeten reduceret tilsvarende. Herudover forventes en bevilling på anlægsområdet på 15,8 mio. kr.

Nettobevægelser på øvrige finansforskydninger (kortfristede tilgodehavender, kortfristet gæld og langfristede tilgodehavender) udgør -8,3 mio. kr. mod en oprindeligt forventet nettobevægelse på 8,2 mio. kr.

4.7 Udskrivningsgrundlag

I lighed med tidligere år har kommunen valgt statsgaranti for skatteindtægterne. Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag udgør på 1.826,6 mio. kr. Som konsekvens heraf indgår de statsgaranterede beløb som budgetteret, hvilket giver den bedste sikkerhed for indtægternes størrelse.

4.8 Udligning og generelle tilskud mv.

Midtvejsregulering af udligning og generelle tilskud udgør en tilbagebetaling på 5,4 mio. kr. Hertil kommer efterregulering af den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet for aktivitetsåret 2017 på 0,5 mio. kr.

Der er modtaget tilskud som særligt vanskeligt stillet kommune på i alt 35,0 mio. kr. Beløbet modtages som led i den Aftale om Udviklingspartnerskab, der er indgået med Økonomi- og Indenrigsministeriet for årene 2016-2018.

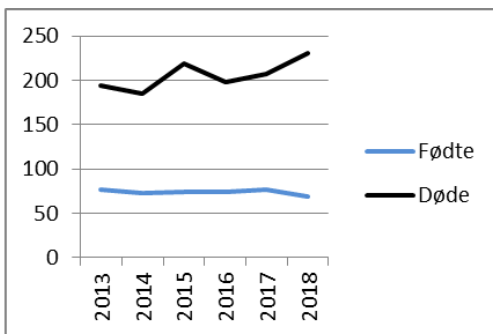
Kommunens bidrag til den særlige tilskudsordning til kommuner med dårlig udvikling i ledighed afregnes i forbindelse med midtvejsreguleringen med 0,1 mio.kr.

Kommunernes nettoudgifter til forsikrede ledige finansieres via beskæftigelsestilskuddet. Midtvejsreguleringen af beskæftigelsestilskuddet for indeværende år skal ses i sammenhæng med det beskæftigelsestilskud, der blev udmeldt af ministeriet sidste år. Hertil kommer endelig efterregulering af beskæftigelsestilskud for forrige år.

4.9 Befolkningsudvikling

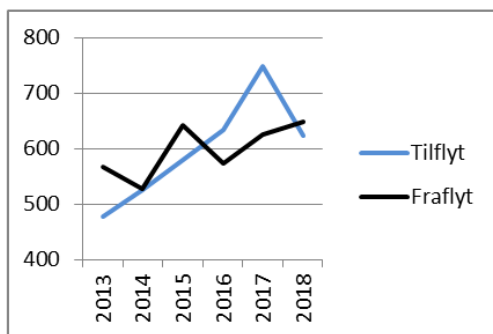
Befolkningstallet udgjorde 12.560 personer ved udgangen af 2018, hvilket er et fald på 81 personer i forhold til året før. De seneste års udvikling i befolkningstallet fremgår af tabellen nedenfor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Langeland						
Befolkningen ultimo forrige år	12 861	12 695	12 647	12 547	12 578	12 641
Levendefødte	76	73	74	74	76	69
Døde	194	185	219	198	207	231
Fødselsoverskud	-118	-112	-145	-124	-131	-162
Tilflyttede	478	525	579	633	748	623
Fraflyttede	567	528	642	574	625	649
Nettoflyttede	-89	-3	-63	59	123	-26
Indvandrede i alt	87	127	154	163	142	171
Udvandrede i alt	45	60	52	67	67	52
Nettoindvandrede	42	67	102	96	75	119
Korrektioner	-1	0	6	0	-4	-12
Befolkningstilvækst	-166	-48	-100	31	63	-81
Befolkningen ultimo indeværende år	12 695	12 647	12 547	12 578	12 641	12 560

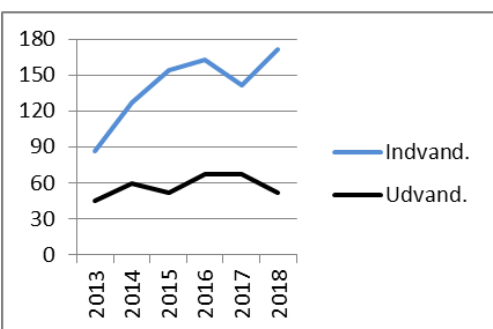
Fødselsunderskud er forringet

Der har gennemsnitligt været et fødselsunderskud på 132 personer over de seneste 6 år, hvorfor fødselsunderskuddet på 162 personer i 2018 er forringet. De seneste 6 år har antallet af fødsler været relativt stabilt med gennemsnitligt 74 fødte årligt, mens antallet af døde har svinget relativt mere. I 2018 afgik 231 personer døden. Gennemsnitligt i den 6-års periode afgår 206 personer ved døden årligt. Året 2018 har dermed været et år med færre fødsler, og flere personer afgået ved døden.

Flere fraflyttere end tilflyttere

I 2018 er 623 personer flyttet til Langeland Kommune, mens 649 personer er fraflyttet Langeland til fordel for andre kommuner. Netto er der derfor i 2018 fraflyttet 26 personer. Set over de seneste 6 år er der både tilflyttet 598 personer i gennemsnit og fraflyttet 598 personer i gennemsnit. Tilflytterne i 2018 kommer fra Svendborg (175), Odense (58), København (50), Faaborg-Midtfyn (42), Assens (17), Kerteminde (14), Nyborg (14), Nordfyns (12), Lolland (11), Slagelse (11), Aarhus (10), og resten af Danmark (209).

Indvandringen tiltaget

Indvandringen er tiltaget i 2018, idet 171 indvandrede fra udlandet til Langeland Kommune. Udvandringen er aftaget en smule, idet 52 personer udvandrede til udlandet i 2018. Vandringsbalancen var 119 personer, hvilket er det højeste antal i Langeland Kommune nogensinde. Der kommer væsentligt flere fra Polen end tidligere: 40 mere end i 2017. Indvandringen kommer fra Polen (63), Grønland (13), Rumænien (12), Ukraine (10), Norge (8), Litauen (7), Tyskland (7), Holland (6) og Sverige (6). Derudover resten af verden (39) såsom Spanien, Storbritannien, USA, Brasilien, Filippinerne, UAE, Syrien, Luxembourg, Argentina, Israel, New Zealand, Kina og Mozambique.

4.10 Forventninger til fremtiden

Langeland Kommune har i en lang årrække haft store demografiske udfordringer, og den udvikling fortsætter i fremtiden. Derfor er økonomisk-, ledelsesmæssig- og faglig bæredygtighed nogle meget vigtige pejlemærker.

Efter vedtagelsen af budget 2019 er servicerammen overskredet betydeligt i forhold til tidligere år. Langeland Kommune har en rimelig fornuftig likviditet, som er vigtigt at fastholde, hvilket kræver at målsætningen omkring det ordinære driftsresultat fastholdes. Der er tegn på store udfordringer i driften på de store velfærdsområder. Der er taget initiativer til at fastholde en stram økonomisk styring, hvilket vil være væsentligt i forhold til at fastholde en effektiv veldrevet kommune.

Den gunstige beskæftigelsesmæssige situation har medført en historisk lav ledighed ultimo 2018. Denne udvikling forventes at fortsætte i 2019.

Udviklingen er positivt påvirket af en væsentlig indvandring fra Østeuropa, men omvendt negativt påvirket af en større fraflytning til andre kommuner. Der vil fortsat være fokus på, at antallet af tilflyttere og indvandrede vedbliver at være større end antallet af fraflyttere og udvandrede.

Befolkningsudviklingen og udviklingen på arbejdsmarkedet har stor betydning for kommunens indtægtsgrundlag, størrelsen af de samlede driftsudgifter og der igennem afgørende betydning for en sund økonomi med et rimeligt råderum til investeringer. Det forventes, at både konjunktorens udvikling samt effekterne af de vedtagne investeringsstrategier betyder et mere positivt driftsresultat i 2019.

Finansieringen kan blive en udfordring i de kommende år. De igangværende drøftelser mellem Folketingets partier omkring tilpasninger af tilskuds- og udligningssystemet, kan få stor betydning for de fremadrettede muligheder. Den årlige økonomiaftale mellem KL og regeringen er meget afgørende for den økonomiske bæredygtighed. Dette gælder i særlig grad spørgsmålet om hvorvidt finansieringstilskuddet fortsætter og mulighederne for indgåelse af en ny aftale om Udviklingspartnerskab og et fortsat særtilskud af en rimelig størrelse. Herudover at der er fokus på det samlede antal ældre og ikke kun udviklingen samt det generelle udgiftspres på velfærdsområderne.

De største udfordringer i sundhedsvæsenet er at skabe sammenhængende borger- og patientforløb på tværs af sektorgrænser og forskellige aktører, hvor indsatsen leveres så tæt på borgeren, som det er fagligt hensigtsmæssigt, og at sikre at borgerne oplever god service og en indsats med optimal effekt – indenfor de givne økonomiske og ressourcemæssige rammer. Hospitalernes fælles akutmodtagelser betyder kortere og kortere afklaring, og patienter sendes i stigende omfang tidligere hjem, eller de behandles ambulant. Det forskyder tyngden i det samlede patientforløb væk fra sygehusene, og giver det nære sundhedsvæsen flere og mere komplekse opgaver. Samtidig står kommunen overfor, at der dels er mange ældre, der bliver fortsat flere ældre, dels flere komplekse sundhedsopgaver i kommunerne på grund af accelererede patientforløb, forløbsprogrammer med videre. Det nære sundhedsvæsen vil derfor blive et vigtigt tema i de kommende år.

Bestræbelserne på at opfylde nedenstående målsætninger udfordrer løbende budgetlægningen. Der skal i 2019 forhandles om en ny Udviklingspartnerskabsaftale med Økonomi- og Indenrigsministeriet, som forhåbentligt bliver aftalt inden budgetvedtagelsen for 2020. Men det kommende Folketingsvalg kan være med til, at en sådan aftale først bliver indgået fra 2021.

Denne aftale om Udviklingspartnerskab mellem Langeland Kommune og Økonomi- og Indenrigsministeriet udløb 31.12.2018. Følgende målsætninger har været aftalt for perioden 2016-2018:

- A.** Der sker en løbende tilpasning af kommunens service, herunder strukturtilpasninger, som modsvare kommunens demografiske forskydninger ift. folketal, geografi og befolkningssammensætning. Herunder forudsættes fortsat kapacitetstilpasninger på børne- og skoleområdet.
- B.** Antallet af udsatte børn og unge med behov for en indsats reduceres år for år.
- C.** Der skal være et øget fokus på en effektiv beskæftigelsesindsats. Det er en konkret målsætning, at beskæftigelsesfrekvensen for de 15-67 årige stiger år for år.
- D.** Kommunen skal understøtte, at andelen af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, stiger år for år. Derudover skal der i højere grad ske en opkvalificering og efteruddannelse af ledig arbejdskraft.
- E.** De administrative udgifter pr. indbygger i kommunen skal reduceres år for år og nærme sig landsgennemsnittet.
- F.** Kommunen praktiserer generelt en sund økonomistyring, herunder med fokus på effektiviserings tiltag og budgetoverholdelse samt overholdelse af budgetlovens krav om balance på driften.

Organisationen har i endnu højere grad fokus på kommunens udvikling, det tværfaglige samarbejde og ikke mindst på at samskabe gode løsninger med borgerne og erhvervslivet. Der er behov for, at indsatsene styrkes yderligere for at sikre, at Langeland Kommune bliver mere effektiv til gavn for borgerne og erhvervslivet. Dette arbejde vil blive videreudviklet i 2019.

Der arbejdes p.t. med en mere langsigtet og flerårig strategiplan for tilpasning af service og struktur til de fremtidige behov.

Langeland byder på et væld af oplevelser og aktiviteter, uanset om man er gæst, turist, sommerhus- eller fritidshusejer eller bor på øen. Der skal arbejdes videre med at udnytte den synergi, der er mellem på den ene side en fortsat udvikling af turismen og på den anden side visionen om, "Et levende Langeland – et godt sted at bo"

5. Hoved- og nøgletal

Oversigt over væsentlige økonomiske nøgletal i hele 1.000 kr.:

	Regnskab 2018	Regnskab 2017
Regnskabsopgørelse (udgiftsbaseret):		
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	9.536	41.411
Resultat af det skattefinansierede område	7.712	22.724
Balance - aktiver:		
Anlægsaktiver i alt	298.893	317.517
Omsætningsaktiver i alt	105.049	114.900
Finansielle aktiver	345.857	328.600
Likvide beholdninger	51.829	41.292
Balance - passiver:		
Egenkapital	-400.462	-391.722
Hensatte forpligtelser	-40.900	-46.980
Langfristet gæld	-225.234	-230.438
Heraf ældreboliger	-74.707	-78.163
Kortfristet gæld	-82.783	-91.874
Gennemsnitlig likviditet pr. indbygger (kassekreditreglen i hele kr.)	6.970	6.373
Likvide beholdning pr. indbygger (hele kr.)	4.127	3.267
Langfristet gæld pr. indbygger (hele kr.)	-17.932	-18.229
Skatteudskrivning*:		
Udskrivingsgrundlag pr. indbygger (hele kr.)	162.455	142.822
Udskrivningsprocent - kommuneskat	27,8	27,8
Grundskyldspromille	24,57	24,57
Indbyggertal ultimo regnskabsåret**	12.560	12.641

* Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets nøgletal.

** Kilde: Statistikbanken FOLK1A, Danmarks Statistik.

6. Kommunens årsregnskab 2018

6.1 Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Langeland Kommunes regnskab aflægges i henhold til gældende lovgivning og efter de retningslinjer, der er fastlagt af Økonomi- og Indenrigsministeriet i Budget- og Regnskabssystem for Kommuner. Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs- og kapitalposter. I regnskabet indgår tillige udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med.

Kommunens regnskabspraksis er detaljeret fastlagt i regulativ for kasse- og regnskabsvæsen, men skal her skitseres overordnet.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik. Den gode bogføringsskik kan beskrives som den praksis, der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet.

Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i Budget- og Regnskabssystem for Kommuner samt øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Regnskabsmaterialet omfatter de faktiske registreringer, herunder transaktionsspor, beskrivelser af bogføringen, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, beskrivelser af systemer til at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale, bilag og anden dokumentation, oplysninger i øvrigt, som er nødvendige for kontrolsporet, regnskaber samt revision.

Moms/Købsmoms

Kommunens drifts- og anlægsudgifter er opført ekskl. moms.

Momsregistrerede virksomheder afregnes til SKAT via mellemregningskonti, og er en del af forskydningerne i kortfristet gæld.

Økonomi- og Indenrigsministeriet refunderer kommunernes udgifter til købsmoms. Ordningen tilsigter, at kommunal egenproduktion, der typisk er moms fritaget, ikke begunstiges konkurrencemæssigt i forhold til tilsvarende momsbelagte leverancer fra private erhvervsdrivende. Kommunernes finansiering af momsrefusionen reguleres over bloktilskuddet.

Ændringer i anvendt regnskabspraksis i forhold til foregående år

Der er ikke ændret i regnskabspraksis for regnskabsår 2018.

Kontering i supplementsperioden

Udgifter og indtægter, som afholdes inden regnskabsårets udgang, men som vedr. efterfølgende regnskabsår, klassificeres som periodeafgrænsningsposter under kortfristet tilgodehavende.

Udgifter og indtægter, som vedrører indeværende regnskabsår, men som først betales i det efterfølgende regnskabsår, klassificeres som henholdsvis kortfristet gæld og kortfristet tilgodehavende.

Driftsregnskab

Indregning af indtægter og udgifter

Indtægter indregnes så vidt muligt i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen inden udløbet af supplementsperioden, der slutter 31. januar i det nye regnskabsår.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes. Første gang der afskrives på et aktiv, er i det regnskabsår, hvori aktivet er anskaffet eller endelig færdigopført og klar til anvendelse.

Præsentation af udgiftsregnskabet

Præsentation af kommunens årsregnskab tager udgangspunkt i det udgiftsbaserede regnskab. Årsregnskabs primære funktion er at kunne sammenholde regnskabet med budgettet, der er opgjort efter udgiftsbaserede principper.

Årsregnskabet indeholder en afrapportering af kommunens resultat og præsentation af kommunens væsentlige faglige resultater og aktivitetsniveau. Det beskrives på hvilket niveau - og med hvilken detaljeringsgrad, kommunen har valgt at vise driftsudgifterne i regnskabet (udvalgsniveau, sektorer, service-rammer, hovedkonti mv.).

Bemærkninger til regnskabet

Styrelsesloven fastsætter, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb. Der udarbejdes normalt bemærkninger til driftsindtægter og udgifter i forhold til det oprindelige budget.

Der skal også udarbejdes bemærkninger til regnskabet i tilfælde, hvor der nok er overensstemmelse mellem regnskabs- og bevillingsbeløb, men hvor de aktiviteter eller formål, som var forudsat ved bevillingsafgivelsen, ikke er realiseret.

Balancen

Præsentation af balancen

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før. Ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtigelser. Der er af Økonomi- og Indenrigsministeriet fastsat formkrav til, hvordan balancen skal udarbejdes.

Materielle anlægsaktiver

Aktiver indregnes i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten dokumenteres via bogførte fakturaer og leasingaftaler mv.

Ejendomsretten til de i balancen indregnede grunde og bygninger er dokumenteret via elektronisk indhentede tingbogsattester.

Aktiver med en levetid på 1 år eller derunder - samt aktiver under 100.000 kr. - afskrives straks og registreres således ikke i anlægskartoteket.

Der foretages ikke bunkring af aktiver under aktiveringsgrænsen på kr. 100.000.

Indretning af lejede lokaler samt anlæg, driftsmateriel og inventar, herunder edb-udstyr måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Udgifter på over 100.000 kr., der medfører en væsentlig forbedring af et aktivs egenskaber eller en væsentlig forlængelse af et aktivs levetid, aktiveres sammen med det pågældende aktiv og afskrives over den nye restlevetid. Udgifter til mindre reparationer o.lign. som ikke har væsentlig indflydelse på aktivets levetid eller egenskaber i øvrigt, udgiftsføres i det regnskabsår, hvori de afholdes.

Anlægsaktiver, der i de gamle kommuner var nedskrevet til under 100.000 kr. samt anlægsaktiver, der er overtaget fra amtet, og som indgår i fordelingsaftalen med en værdi under 100.000 kr., indgår ikke i balancen.

Grunde og bygninger

Ejendomme anskaffet før 1. januar 1999 blev pr. 1. januar 2007 værdiansat til ejendomsvurderingen for ejendommen pr. 1. januar 2004 fratrukket afskrivninger frem til 1. januar 2007.

Bygninger og grunde anskaffet efter 1. januar 1999 indregnes til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Øvrige materielle anlægsaktiver er indregnet til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger. Aktiver til over 100.000 kr., der indgår som en del af et større anlæg, registreres som et samlet anlæg. Det vil især være aktiver som inventar på skoler, institutioner mv. Inventar indkøbt til samme formål aktiveres, når der er tale om en start / nybygning eller om en væsentlig modernisering eller udvidelse.

Levetider er fastlagt af Økonomi- og Indenrigsministeriet og ligger i følgende intervaller:

- Bygninger 15 - 50 år
- Tekniske anlæg, maskiner mv. 5 - 100 år
- Inventar, it-udstyr mv. 3 - 10 år

Såfremt der er afvejet fra levetiderne udmeldt af ministeriet, er dette anført som note til anlægsnoten i regnskabet.

I forbindelse med åbningsbalancen pr. 1. januar 2007 havde ministeriet fastsat maksimale restlevetider. Såfremt der ikke har foreligget særlige oplysninger om enkelte bygningers restlevetid pr. 1. januar 2004, er der i alle tilfælde anvendt de maksimale restlevetider, der er fastsat af ministeriet.

Konsekvensen af dette er, at bygninger, der i de tidligere kommuners anlægskartoteker indgik med en kortere restlevetid (evt. 0) end ministeriets maksimale restlevetid, nu indgår i anlægskartoteket med den maksimale restlevetid. Der skete herved en harmonisering af de 3 tidligere kommuners indregningsprincipper. Generelt er der foretaget en harmonisering af de anvendte restlevetider, i de tilfælde hvor der er konstateret forskelle.

For enkelte aktiver fastsættes ved anskaffelsen en forventet scrapværdi, der ikke afskrives.

Der afskrives ikke på materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er udført, påbegyndes afskrivning over anlæggets forventede levetid.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, signalanlæg, broer mv.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (arealer til rekreative formål samt naturbeskyttelses- og genopretningsformål) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Langeland Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiell leasing), registreres i anlægskartoteket og indregnes til kostprisen. Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv forventes at kunne omsættes til ved en handel mellem uafhængige parter.

Minimumsleasingydelse svarer typisk til de fremtidige leasingydelser, som Langeland Kommune er forpligtet til at betale i leasingperioden. Ved beregning af nutidsværdien heraf anvendes den interne rente i leasingkontrakten som diskonteringsfaktor, hvis denne er tilgængelig. Ellers anvendes Langeland Kommunes alternative lånerente.

Finansielt leasede anlægsaktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Materielle anlægsaktiver under udførelse

Igangværende materielle anlægsaktiver værdiansættes til de samlede afholdte omkostninger på balance-tidspunktet.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver afskrives lineært over maksimalt 10 år. Ved kontrakter, aftaler o.lign. anvendes så vidt muligt den gældende kontraktperiode.

Finansielle aktiver – Langfristede tilgodehavender

Tilgodehavender optages i balancen til nominel værdi under de respektive regnskabsposter hertil. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab til nettorealisationsværdien.

Nedskrivninger på tab foretages på baggrund af historiske erfaringer direkte på balancen.

I balancen opgjort primo for det følgende år skal værdireguleringerne tilbageføres, så primo igen viser det nominelle tilgodehavende. De nedskrevne beløb er ikke et udtryk for faktiske foretagne afskrivninger.

Kommunens indskud i Landsbyggefonden indgår ikke i balancen jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets konteringsregler. Er balancen opgjort primo for det følgende år, skal værdireguleringen tilbageføres.

Finansielle aktiver – Aktier og andelsbeviser – Varebeholdninger

Udgifter til indkøb af råvarer, hjælpematerialer samt andre forbrugsvarer udgiftsføres på anskaffelsestidspunktet. Andele af interessentskaber, som Langeland Kommune har medejerskab til, indgår i balancen med den andel af virksomhedernes indre værdi, jf. senest foreliggende årsregnskab, som svarer til kommunens ejerandel.

For noterede aktier foretages indregningen til kursværdien pr. 31. december, og for ikke noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser og lignende) foretages indregningen efter indre værdis metode. Ovennævnte principper gælder også for legaters værdipapirer, herunder obligationer.

Omsætningsaktiver

Der er fra åbningsbalancen 2007 krav om registrering af varebeholdninger over 1 mio. kr. og/eller beholdninger med væsentlige forskydninger i lagerets størrelse fra år til år.

Varebeholdning måles til kostpris efter FIFO-princip. Varelagre under 100.000 kr. registreres ikke.

Omsætningsaktiver – Fysiske aktiver til salg.

Grunde og bygninger til salg er indregnet til forventet salgspris.

Fysiske aktiver til salg måles til kostpris eller nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere. Der kan foretages opskrivning til den forventede salgspris.

Likvide aktiver samt omsætningsaktiver – Værdipapirer

Likvide beholdninger omfatter beholdninger samt kortfristede værdipapirer, der uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelig risiko for værdiændringer. Likvide beholdninger indregnes til nominel værdi, og værdipapirer indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med.

Donationer

Modtagne donationer, som kommunens institutioner m.fl. har modtaget i regnskabsåret, indtægtsføres på særskilte grupperinger i regnskabsåret.

Hensatte forpligtigelser

Forpligtigelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtigelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtigelsen.

Pensionsforpligtigelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækkede vedrørende tjenestemandsansatte og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtigelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtigelsen er beregnet aktuarmæssigt ud fra forudsætninger fra Økonomi- og Indenrigsministeriet. Minimum hvert 5. år foretages en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtigelsen vedrørende tjenestemænd. Den seneste beregning er foretaget pr. 31.12.2014. Økonomi- og Indenrigsministeriet har fastlagt en pensionsalder på 62 år og opgørelsesrente på 2 %.

Det er pligtigt at registrere kommunens forpligtigelser vedrørende eksempelvis miljøforurening, social lovgivning, arbejdsskader, retssager og erstatningskrav på balancen til den løbende ydelses kapitaliserede værdi opgjort pr. ydelsesmodtager.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominel værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Finansielle gældsforpligtigelser

Periodeafgrænsningsposterne er optaget som et nettobeløb under kortfristede tilgodehavender jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets konteringsregler.

Langfristet gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balance-tidspunktet.

Den kapitaliserede restleasingforpligtigelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtigelse, og leasingydelsens rentedel indregnes over kontraktens løbetid i resultatopgørelsen.

Andre gældsforpligtigelser, som omfatter gæld til leverandører, andre myndigheder samt anden gæld, måles til nominel værdi.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Noter til driftsregnskab og balance

Der er udarbejdet noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er væsentlige forhold, som bør belyses, og/eller Økonomi- og Indenrigsministeriet har stillet krav om noteoplysning / regnskabsbemærkning.

6.2 Regnskabsopgørelse

Regnskabsopgørelsen viser kommunens udgifter og indtægter opgjort efter udgiftsbaserede principper. Udgifter er angivet som positive tal. Afrundinger til mio. kr. i de anførte tal- og tabelopstillinger kan medføre, at tallene ikke summerer til totalen.

Note	Regnskabsopgørelse i mio. kr.	Oprindeligt budget 2018	Korrigeret budget 2018	Regnskab 2018	Regnskab 2017
	Det skattefinansierede område				
	Indtægter:				
	Skatter	-565,7	-565,6	-565,7	-558,0
	Tilskud, udligning og moms	-411,6	-406,7	-407,0	-399,3
1	Indtægter i alt	-977,3	-972,3	-972,6	-957,3
	Driftsudgifter ekskl. forsyningsvirksomhed:				
2	Trafik-, Teknik- og Miljøudvalget	50,3	48,8	50,4	47,4
3	Lærings-, Social- og Kulturudvalget	229,5	239,2	240,3	236,9
4	Sundhedsudvalget	308,7	339,9	339,2	395,2
5	Økonomiudvalget	116,7	115,1	104,8	92,4
6	Beskæftigelses-, Udd.- og Integrationsudvalget	233,6	226,8	223,6	138,7
7	Driftsudgifter i alt	938,8	969,8	958,3	910,7
	Renter mv.	5,0	4,0	4,8	5,2
	Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-33,5	1,5	-9,5	-41,4
	Anlægsudgifter ekskl. forsyningsvirksomhed:				
	Disponerede anlægsmidler	7,0	18,3	1,8	18,7
	Anlægsramme til disposition	2,7	1,6	0,0	0,0
9	Anlægsudgifter i alt	9,7	19,9	1,8	18,7
	Resultat af det skattefinansierede område	-23,7	21,4	-7,7	-22,7
13	Brugerfinansierede område:				
	Drift	0,0	0,0	0,0	0,0
	Anlæg	0,0	0,0	0,0	0,0
	Resultat af det skattefinansierede og brugerfinansierede område	-23,7	21,4	-7,7	-22,7
14	Finansiering:				
	Afdrag på lån	15,5	15,4	15,7	14,6
	Låneoptagelse	0,0	-9,9	-10,2	-3,8
	Finansforskydninger og kursreguleringer	8,2	8,2	-8,3	29,6
	Samlet likviditetsændring	0,0	35,1	-10,5	17,7

6.3 Balance

Note	Balance i mio. kr.	Ultimo 2018	Ultimo 2017	Ultimo 2016	Ultimo 2015
	Aktiver				
	Materielle anlægsaktiver:				
	Grunde	38,4	39,3	38,5	38,7
	Bygninger	219,5	235,6	245,8	260,0
	Tekniske anlæg m.v.	38,9	40,0	41,9	47,0
	Inventar	2,1	2,6	3,5	3,8
	Anlæg under udførelse	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Materielle anlægsaktiver i alt	298,9	317,5	329,7	349,5
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	0,0	0,0	0,0	0,0
	Finansielle anlægsaktiver				
12	Aktier og andelsbeviser m.v.	331,5	316,5	309,5	299,8
12	Langfristede tilgodehavender	18,3	17,5	16,3	14,5
13	Mellemværende med forsyningsvirksomheder	-3,9	-5,4	-5,8	-5,2
	Finansielle anlægsaktiver i alt	345,9	328,6	320,0	309,1
	Omsætningsaktiver:				
	Varebeholdninger	0,0	0,0	0,0	0,0
14	Fysiske anlæg til salg	17,4	17,9	19,1	19,9
14	Tilgodehavender	35,8	55,7	71,8	108,8
	Værdipapirer	0,0	0,0	0,0	0,0
14	Likvide beholdninger	51,8	41,3	59,0	14,8
	Omsætningsaktiver i alt	105,0	114,9	149,9	143,5
	Aktiver i alt	749,8	761,0	799,6	802,1
	Passiver				
	Egenkapital				
	Modpost for takstfinansierede aktiver	0,0	0,0	0,0	0,0
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-1,6	-1,6	-1,7	-1,8
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-314,8	-333,8	-347,2	-367,6
	Reserve for opskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
	Modpost for donationer	0,0	-0,1	-0,1	-0,2
	Balancekonto	-84,1	-56,2	-14,5	39,5
15	Egenkapital i alt	-400,5	-391,7	-363,5	-330,1
16	Hensatte forpligtelser	-40,9	-47,0	-54,6	-58,4
17	Langfristede gældsforpligtelser	-225,2	-230,4	-246,0	-267,5
	Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita m.v.	-0,4	-5,1	0,0	-0,2
19	Kortfristede gældsforpligtelser	-82,8	-86,8	-135,5	-145,9
	Passiver i alt	-749,8	-761,0	-799,6	-802,1

6.4 Noter til driftsregnskab og balance

Note 1 – Skatter, tilskud og udligning

(Mio. kr.)	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2018
076890 Kommunal indkomstskat	-506,8	-506,6	-506,6
076892 Selskabsskat	-3,3	-3,3	-3,3
076893 Anden skat på lignet visse indkomster	-0,1	-0,1	-0,4
076894 Grundskyld	-55,5	-55,5	-55,3
076895 Anden skat på fast ejendom	0,0	0,0	0,0
Skatter i alt	-565,7	-565,6	-565,7
076587 Refusion af købsmoms	0,2	0,2	0,2
Refusion af købsmoms i alt	0,2	0,2	0,2
076280 Udligning og generelle tilskud	-334,6	-328,7	-328,7
076281 Udligning og tilskud vedr. udlændinge	5,4	5,4	5,4
076282 Kommunale bidrag til regionerne	1,7	1,7	1,7
076286 Tilskud til vanskeligt stillede kommuner 001	-35,0	-35,0	-35,0
076286 Statstilskud, dårlig udv. i ledighed 000	0,0	0,1	0,1
076286 Beskæftigelsestilskud 008	-26,2	-25,4	-25,4
076286 Efterregulering beskæftigelsestilskud 010	2,0	0,2	0,2
076286 Tilskud til komm. med vanskelige vilkår 022	-3,6	-3,6	-3,6
076286 Øvrige særlige tilskud	-21,5	-21,5	-21,8
Tilskud og udligning i alt	-411,8	-406,9	-407,2
Skatter, tilskud og udligning i alt	-977,3	-972,3	-972,6

Skatter

I lighed med tidligere år har kommunen valgt statsgaranti for skatteindtægterne. Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag udgør på 1.826,6 mio. kr. Som konsekvens heraf indgår de statsgaranterede beløb som budgetteret, hvilket giver den bedste sikkerhed for indtægternes størrelse.

På trods af statsgarantien er der visse beløb, som efterreguleres.

Kommunen skal medfinansiere det skrå skatteloft, hvis kommunen har sat skatten op i forhold til 2007, og udskrivningsprocenten samtidig overskrider 24,87 %. Afregningen af det skrå skatteloft sker ved midtvejsreguleringen.

De øvrige afvigelser skyldes en mindre stigning i skat af dødsboer samt mindre indtægt fra grundskyld som følge af, at nogle enkelte ejendomsvurderinger er ændret med tilbagevirkende kraft.

Moms

Regnskabet viser en tilbagebetaling til momsudligningsordningen på 0,1 mio. kr.

Tilskud

Midtvejsregulering af udligning og generelle tilskud udgør en tilbagebetaling på 5,4 mio. kr. Hertil kommer efterregulering af den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet for aktivitetsåret 2017 på 0,5 mio. kr.

Der er modtaget tilskud som særligt vanskeligt stillet kommune på i alt 35,0 mio. kr. Beløbet modtages som led i den Udviklingspartnerskabsaftale, der er indgået med Økonomi- og Indenrigsministeriet for årene 2016-2018.

Kommunens bidrag til den særlige tilskudsordning til kommuner med dårlig udvikling i ledighed afregnes i forbindelse med midtvejsreguleringen med 0,1 mio.kr.

Kommunernes nettoudgifter til forsikrede ledige finansieres via beskæftigelsestilskuddet. Midtvejsreguleringen af beskæftigelsestilskuddet for indeværende år skal ses i sammenhæng med det beskæftigelsestilskud, der blev udmeldt af ministeriet sidste år. Hertil kommer endelig efterregulering af beskæftigelsestilskud for forrige år.

Note 2 – Trafik-, Teknik- og Miljøudvalget

(Mio. kr.)	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2018
Trafik-, Teknik- og Miljøudvalget			
Jordforsyning	0,1	0,2	0,1
Faste ejendomme	3,8	2,0	1,5
Fritidsområder, fritidsfaciliteter, natur og miljø	5,4	5,6	4,9
Redningsberedskab	4,5	4,7	4,8
Vejområdet	23,7	23,7	24,8
Trafik	11,9	11,9	13,3
Havne	0,9	0,8	1,1
I alt	50,3	48,8	50,4

Regnskabet udviser et resultat på 1,6 mio. kr. mere end korrigeret budget. Merforbruget skyldes primært større omkostninger ved dokning og drift af Strynøfærgen.

Jordforsyning

Indtægterne vedrører udlejning af diverse arealer – herunder arealer, hvor der er opstillet telemaster og lign. Omkostningerne omfatter drift af arealer og omkostninger til rettelser af f.eks. udmatrikuleringer.

Faste ejendomme

Området dækker huslejeindtægter og drift af kommunale ejendomme, der ikke indgår i den almindelige kommunale drift.

I bevillingen til dette område indgår tillige kommunens pulje til udvendig bygningsvedligeholdelse på 1,9 mio. kr. 1,0 mio. kr. af denne pulje blev ved budgetopfølgningen pr. 31.08.2018. tilbageført til kassebeholdningen, mens resten af puljen i løbet af året er omplaceret til politikområder, der hører under andre udvalg.

Fritidsområder, fritidsfaciliteter, natur og miljø

Området dækker grønne områder, idrætsanlæg, natur og miljø samt skadedyrsbekæmpelse.

Det generelle mindreforbrug på området dækker over merforbrug på strandrensning og mindreforbrug på øvrige områder, samt at en tillægsbevilling til drift af kreaturprammen Yrsa ikke blev udnyttet fuldt ud.

Skadedyrsbekæmpelse er brugerfinansieret, idet indtægten opkræves af samtlige ejendomme via ejendomsskattebilletten med et gebyr pr. ejendom beregnet ud fra ejendomsværdien. Gebyret er fastsat til 0,062 o/oo i 2018. Skadedyrsbekæmpelse er i 2017 hjemtaget i eget regi, efter at have været udliciteret. Besparelsen herved anvendes til dækning af manko fra 2014 og 2015 på 488.000, der indhentes over årene 2016 til 2019.

Redningsberedskab

Budgettet dækker kommunens betaling til Beredskab Fyn og Beredskabsforbundet. Budgetoverskridelsen skyldes periodisering af en række mindre omkostninger i forbindelse med etablering af Beredskab Fyn.

Vejområdet

Mindreindtægten på vejområdet grunder i manglende afregning af interne indtægter fra havne samt overbudgettering af indtægter for arbejder for fremmed regning og arbejder for anlægsprojekter.

Trafik

Området dækker busdrift med et forbrug på 7,6 mio. kr. og færgedrift med 5,7 mio. kr.

Busområdet udviser et merforbrug på 0,4 mio. kr. som følge af stigning i brugen af handicapkørsel.

Færgedriften udviser et nettomerforbrug på 0,9 mio. kr., hvilket dækker over en indtægtsstigning på 0,8 mio. kr. og en udgiftsstigning på 1,7 mio. kr. som følge af øgede omkostninger til brændstof og vedligeholdelse.

Havne

Merudgiften på havne grunder i manglende afregning af interne udgifter til personale fra vejområdet, der delvist opvejes af en merindtægt fra gæstesejlere.

Note 3 – Lærings-, Social- og Kulturudvalget

(Mio. kr.)	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2018
Lærings-, Social- og Kulturudvalget			
Uddannelses incl. SFO	122,2	131,0	132,0
Musik- og ungdomsskole	6,1	7,1	6,6
Børn og unge	87,2	86,2	88,5
Idrætshaller	2,1	2,2	1,9
Kultur og fritidsaktiviteter	11,8	12,8	11,3
I alt	229,5	239,2	240,3

Der er et samlet merforbrug på 10,8 mio. kr. på Lærings-, Social- og Kulturudvalgets område i forhold til det oprindelige budget. I forhold til det korrigerede budget er der et merforbrug på 1,1 mio. kr., hvilket giver en forbrugsprocent på 100,44.

Der forventes et overskud på 2,5 mio. kr. overført fra 2018 til 2019.

Forskellen mellem det oprindelige og det korrigerede budget på 9,7 mio. kr. skyldes følgende:

- Budgetopfølgning pr. 31.08.2018 på samlet 7,2 mio. kr.
- Overførsel af uforbrugte driftsbevillinger fra 2017 til 2018 på 2,4 mio. kr.
- Visitationsudvalget for skole og dagtilbud: 1,4 mio. kr.
- Pædagogisk psykologisk rådgivning: 1,1 mio. kr.
- Ændring af styrelsesvedtægt, UU-vejledning: 1,0 mio. kr.
- Interne omplaceringer mellem LSK-udvalget og andre politiske udvalg på samlet 0,9 mio. kr.
- Udbud på fødevarer, kørsel, kontorartikler, fyringsolie mv. på samlet 0,1 mio. kr.
- Prisniveaukorrektur jf. ændrede skøn fra KL for at undgå et utilsigtet højt PL-løft på -0,8 mio. kr.
- Budgetopfølgning pr. 31.03.2018 på samlet -1,7 mio. kr.
- Refusion af særligt dyre enkeltsager vedr. børn og unge på -2,0 mio. kr.

Skoler og SFO

På dette politikområde er forskellen mellem oprindeligt budget og regnskab på i alt 9,8 mio. kr., da regnskabet viser et forbrug på 132,0 mio. kr.

Det samlede merforbrug på 9,8 mio. kr. fordeler sig med et:

- merforbrug på 3,8 mio. kr. vedr. kommunale specialskoler i andre kommuner
- merforbrug på 1,5 mio. kr. vedr. pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR)
- merforbrug på 1,4 mio. kr. vedr. ekstraordinær støtte bevilget af Visitationsudvalget
- merforbrug på 1,1 mio. kr. vedr. folkeskoler
- merforbrug på 0,9 mio. kr. vedr. UU-vejledning pga. ændring af styrelsesvedtægt
- merforbrug på 0,8 mio. kr. vedr. efterskoler og friskoler
- resterende mer- og mindreforbrug på samlet 0,3 mio. kr.

Merforbruget angående kommunale specialskoler i andre kommuner er nært sammenhængende med foranstaltningsområdet for børn og unge. Der er pres på disse områder, hvilket regnskabet også viser. Der er fokus på dette pres i budget 2019. Afvigelsen vedr. PPR skyldes en ubalance mellem det afsatte oprindelige budget og opgaveløsningen, hvorfor der den 02.07.2018 blev givet en tillægsbevilling i 2018 og årene fremover. Der forventes ingen ubalance fremadrettet vedr. PPR. Afvigelsen vedr. Visitationsudvalget er der fortsat fokus på i 2019. I 2018 blev der givet en tillægsbevilling den 02.07.2018.

Musik- og ungdomsskole

Regnskabet viser et forbrug på 6,6 mio. kr., mens det oprindelige budget også var 6,1 mio. kr. Udgifterne på området dækker musikskole, ungdomsskole, ungdomsklub, juniortilbud, ungdomskulturhus og skoletilbuddet Ung i fokus.

Børn og Unge

Forskellen mellem oprindeligt budget og regnskab er et merforbrug på i alt 1,2 mio. kr., da regnskabet viser et forbrug på 88,5 mio. kr., mens det oprindelige budget er 87,2 mio. kr. Udgifterne på området dækker foranstaltninger for børn og unge, dagpleje, børnehaver, tilskud til privatinstitutioner, børns fysioterapi, sundhedspleje og tandpleje.

Det samlede merforbrug på 1,2 mio. kr. fordeler sig med:

- merforbrug på 6,2 mio. kr. vedr. foranstaltninger for børn og unge
- mindreforbrug på 1,2 mio. kr. vedr. dagpleje
- merindtægter på 4,3 mio. kr. vedr. den centrale refusionsordning vedr. foranstaltninger
- resterende mindreforbrug på 0,5 mio. kr.

Afvigelsen vedr. foranstaltningsområdet skyldes dels et pres på området, samt at bespareelsesplanen for 2014-2019 på det specialiserede socialområde var budgetlagt. Der opstår en afvigelse, idet planen ikke var mulig at fuldføre. Merindtægten vedr. den centrale refusionsordning hænger sammen med merforbruget på foranstaltningsområdet. Mindreforbruget i dagplejen skyldes, at børnetallet faldt en smule mere end oprindeligt budgetlagt, hvilket der er taget højde for i budget 2019.

Idrætshaller

Regnskabet viser et forbrug på 1,9 mio. kr., mens det oprindelige budget er 2,1 mio. kr. Udgifterne på politikområdet er tilskud til kommunens fem haller samt en pulje med tilskud til haller og klubhuse.

Kultur og fritidsaktiviteter

Regnskabet viser et mindreforbrug på 0,5 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget, da regnskabet viser et forbrug på 11,3 mio. kr. Udgiften på området dækker bibliotek, museum, foreningstilskud, aftenskole, lokalarkiver, forsamlingshuse, FilmFyn og andre kulturelle aktiviteter.

Note 4 – Sundhedsudvalget

(Mio. kr.)	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2018
Sundhedsudvalget			
Sundhed	79,6	87,5	84,7
Ældre- og handicapområdet	175,2	197,2	197,5
Voksne med særlige behov	53,3	54,8	56,5
Støtteordninger	0,6	0,5	0,5
I alt	308,7	339,9	339,2

Regnskabet udviser et samlet merforbrug på 30,5 mio. kr., i forhold til oprindeligt budget, hvilket dækker over store udsving for enkelte politikområder. Årets resultat udviser i forhold til korrigeret budget et mindreforbrug på 0,7 mio. kr. Der er i året givet tillægsbevillinger på i alt 31,2 mio. kr., hvoraf 6,9 mio. kr. vedrører overførsler fra 2017. Det forventes, at der overføres udgifter til 2019 på 4,9 mio. kr.

Sundhedsudgifter

Regnskabet udviser en aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet på 66,4 mio. kr., hvilket er 3,7 mio. kr. mere end forventet i oprindeligt budget. Korrigeret budget er med tillægsbevillinger ad to omgange forhøjet til 68,8 mio. kr., hvilket efterfølgende har vist sig at være 2,4 mio. kr. for højt grundet en registreringsfejl hos Sundhedsdatastyrelsen i sommeren 2018, som styrelsen efterfølgende har rettet. Herudover består området af udgifter til genoptræning og vedligeholdelsestræning samt udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse. Der blev fra 2017 overført 1,1 mio. kr. inden for området, og de samlede overførsler til 2019 udgør 1,4 mio. kr.

Tilbud til ældre og handicappede

Regnskabet er præget af flere store tillægsbevillinger på i alt netto 22,0 mio. kr., hvoraf de største udgør 8,5 mio. kr. til hjemmeplejen, 9,3 mio. kr. til plejecentrene og 4,8 mio. kr. til sygeplejen. Der blev fra 2017 overført 6,7 mio. kr., der hidrører manglende forbrug af budgetmidlerne i diverse puljer under ældreområdet samt arv og donationer til plejehjem. Til 2019 overføres 3,4 mio. kr., hvoraf diverse puljer udgør 2,1 mio. kr., og arv og donationer til plejecentre udgør 0,5 mio. kr.

Tilbud til voksne med særlige behov

I forhold til korrigeret budget udviser regnskabet et samlet merforbrug på 1,7 mio. kr. Dette dækker primært over stigende udgifter til behandling af stofmisbrug, stigende udgifter til institutioner i andre kommuner og fald i indtægten fra andre kommuner samt et overført underskud fra 2017 på en institution, der endnu ikke er indhentet. Fra 2017 blev overført i alt -0,9 mio. kr., og til 2019 overføres 0,1 mio. kr.

Støtteordninger

Området består udelukkende af støtte til frivillige sociale organisationer og foreninger samt andet frivilligt socialt arbejde jf. § 18 i lov om social service.

Note 5 – Økonomiudvalget

	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2018
Økonomiudvalget			
Politisk område	5,9	6,2	5,7
Administrativt område	102,0	101,0	92,2
Forsikringer og arbejdsmiljø	5,0	4,0	3,4
Erhverv og Turisme	3,8	3,9	3,6
I alt	116,7	115,1	104,8

Driftsresultatet er på 104,8 mio. kr., hvilket er et mindreforbrug på 11,9 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Der er for regnskab 2018 en afvigelse i forhold til det korrigerede budget på 10,3 mio. kr. Forskellen mellem det oprindelige og det korrigerede budget på 1,6 mio. kr. skyldes overførsler fra 2017 til 2018 på 2,6 mio. kr., tillægsbevillinger på -5,5 mio. kr. samt overførsler til og fra andre politikområder udgør 1,3 mio. kr.

Af mindreforbruget mellem korrigeret budget og regnskab 2018 på 10,3 mio. kr. forventes et overskud på 2,7 mio. kr. overført fra 2018 til 2019.

På tværs af politikområderne under Økonomiudvalget gør det sig gældende, at der er en række områder, hvor der er stor usikkerhed om udgiftsniveauet fra år til år. Dette gør sig bl.a. gældende for områderne nedenfor, hvor forbruget er anført i forhold til oprindeligt budget:

- Folketingsvalg – mindreforbrug på 0,3 mio. kr.
- Barselsudligningspuljen – mindreforbrug på 2,2 mio. kr.
- Arbejdsskader – mindreforbrug på 0,8 mio. kr.
- Forsikring af bygninger og motorkøretøjer mv. – mindreforbrug på 0,8 mio. kr.
- Forsikrede tjenestemænd – mindreforbrug på 3,3 mio. kr.
- Igangværende IT-projekter – mindreforbrug på 1,6 mio. kr.
- Projekter med puljemidler – merforbrug på 0,4 mio. kr.
- Generelle reserver – mindreforbrug på 1,7 mio. kr.

For de ovenfor anførte områder har der i 2018 været et samlet mindreforbrug på 10,3 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget.

Politisk område

Der har på dette politikområde været et mindreforbrug på 0,2 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Mindreforbruget skyldes primært, at der ikke har været afholdt valg i 2018.

Administrativt område

Der har på dette politikområde været et mindreforbrug på 9,8 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Afvigelsen skyldes følgende:

- Mindreforbrug på 0,3 mio. kr. vedr. administrationsbygninger
- Mindreforbrug på 3,2 mio. kr. vedr. sekretariat og forvaltninger
- Mindreforbrug på 0,3 mio. kr. vedr. fælles IT og telefoni
- Merforbrug på 0,7 mio. kr. vedr. jobcenter
- Mindreforbrug på 0,4 mio. kr. vedr. byggesagsbehandling
- Mindreforbrug på 0,4 mio. kr. vedr. voksen-, ældre- og handicapområdet
- Merforbrug på 1,4 mio. kr. vedr. administrationsbidrag til Udbetaling Danmark
- Mindreforbrug på 2,5 mio. kr. vedr. løn og barselpuljer
- Mindreforbrug på 3,3 mio. kr. vedr. tjenestemandspension
- Mindreforbrug på 1,7 mio. kr. vedr. generelle reserver

- Merforbrug på 0,2 mio. kr. vedr. øvrige

Merforbruget vedr. administrationsbidrag til Udbetaling Danmark medførte et tilsvarende mindreforbrug for sekretariat og forvaltning. Dertil kommer, at monopolbruddet med KMD samt forbrugsregulerede udgifter til KMD samlet set medførte et mindreforbrug vedr. sekretariat og forvaltning.

Mindreforbruget vedr. fælles IT og telefoni dækker over et væsentlig større mindreforbrug mellem korrigeret budget og forbrug på 3,2 mio. kr. Afvigelsen skyldes primært mange igangværende projekter i afdelingen IT og Digitalisering, som har medført, at en række planlagte projekter ikke er blevet gennemført i 2018. Projekterne overføres derfor til gennemførelse i 2019.

Oprindeligt budget for generelle reserver var i 2018 1,7 mio. kr. Jf. beslutning i kommunalbestyrelsen (d. 10.09.2018) indgik de generelle reserver som en del af finansieringen af midtvejsreguleringen, således at forskellen mellem korrigeret budget og forbrug var lig 0 kr.

Der har generelt været en større opgaveportefølje på det administrative område, som overhead fra asylområdet skulle dække. Det har dog ikke været muligt at gennemføre alle planlagte projekter i 2018, hvilket er årsagen til et mindreforbrug i 2018. Herudover kom den endelige aftale med Udlændingestyrelsen meget sent på plads, hvilket også har påvirket regnskabet i en gunstig retning i 2018.

Udvikling i normering for det administrative område (konto 6) mellem regnskabsår 2017 og 2018 var 0,36 inklusiv projektansatte. Opgørelsen er eksklusiv eksterne vikarydelser. Normeringen for 2018 udgjorde 125,3.

Forsikringer og arbejdsmiljø

Der har på dette politikområde været et mindreforbrug på 1,6 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget.

Afvigelsen skyldes følgende:

- Mindreforbrug på 0,8 mio. kr. vedr. bygningsforsikringer mv.
- Mindreforbrug på 0,8 mio. kr. vedr. arbejdsskader

Erhverv og turisme

Der har på dette politikområde været et mindreforbrug på 0,2 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget.

Note 6 – Beskæftigelses-, Uddannelses- og Integrationsudvalget

(Mio.kr.)	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2018
Beskæftigelses-, Uddannelses- og Integrationsudvalget			
Aktivitets- og ydelsesområdet	125,4	120,4	118,2
Beskæftigelsesområdet	12,4	11,4	10,8
Boligstøtte og pensioner	95,8	95,0	94,6
I alt	233,6	226,8	223,6

Udvalgets samlede nettobudget udgjorde oprindeligt 233,6 mio. kr. I løbet af året er der sket følgende:

- Negativ tillægsbevillinger på 5,0 mio. kr. ved budgetopfølgning 31.08.2018
- Minifleksjob er omplaceret til andre politiske områder, svarende til mindredgift på 0,6 mio. kr.
- UU-vejledningen er flyttet til LSK-udvalget, svarende til 1,0 mio. kr.
- P/L fremskrivninger er korrigeret svarende til en mindredgift på 0,1 mio. kr.
- Ændring i lønbudgetter vedr. den nye administrative organisering, svarende til en mindredgift på 0,1 mio. kr.

Samlede mindredgifter på 6,8 mio. kr. Herefter udgør det korrigerede budget 226,8 mio. kr.

Regnskabet udviser i forhold til korrigeret budget en mindredgift på 3,2 mio. kr. I forhold til oprindeligt budget er mindredgiften 10,0 mio. kr. Nedenfor er oplyst de væsentligste afvigelser:

Integrationsprogram og introduktionsforløb m.m.

I forhold til oprindeligt budget har der været et mindreforbrug på 2,5 mio. kr., hvilket primært skyldes, at der har været mindredgifter til danskuddannelse og tolkeudgifter.

Integrationsydelse til udlændinge

I forhold til oprindeligt budget har der været et mindreforbrug på 1,7 mio. kr., hvilket primært skyldes, at Langeland Kommune har modtaget færre kvoteflygtninge end ventet. Der har dog været 0,4 mio. kr. merforbrug til udgifter til løntilskud.

Sygedagpenge

I forhold til oprindeligt budget har der været et merforbrug på i alt 1,0 mio. kr. I løbet af året blev der givet en tillægsbevilling på i alt 1,3 mio. kr. Derfor blev mindreforbruget på 0,3 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Sygedagpengeområdet er fokusområde i forhold til indsats versus målsætningen om at reducere udgifterne på området. Der er fokus på tidlig opfølgning.

Kontant- og uddannelseshjælp

I forhold til oprindeligt budget har der været et merforbrug på 1,4 mio. kr. Der blev i løbet af året givet en tillægsbevilling på 1,0 mio. kr. I forhold til korrigeret budget er der derfor et merforbrug 0,4 mio.kr. Merforbruget relaterer sig primært til en stigning i antallet af unge uddannelseshjælpsmodtagere.

Dagpenge til forsikrede ledige

Regnskabet viser en mindredgift på 2,8 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget, Der er givet en negativ tillægsbevilling på 1,0 mio. kr., hvor der har været et mindreforbrug på 1,8 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

Mindredgiften kan tilskrives den fortsatte forbedring af arbejdsløshedstallene på Langeland. Tendensen er fortsat i positiv retning i de sidste måneder på året, hvilket har givet en større effekt end antaget ved

seneste budgetopfølgning. Da der normalt er meget store udsving i sæsonarbejdet, har efterårs-og vintermånederne været vanskelige at forudsige.

Løntilskud, fleksjob, fleksløntilskud

Set i forhold til oprindeligt budget har der været et merforbrug på 0,4 mio. kr. I løbet af året blev der givet en negativ tillægsbevilling på i alt netto 1,5 mio. kr. i forbindelse med, at der var lavet en større berigtigelse for årene 2016-2018. Dog er antallet af personer i løntilskud og fleksjob steget markant over året, hvilket har givet en afvigelse på 1,9 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

Ressourceforløb og jobafklaringsforløb

Regnskabet viser et mindreforbrug på 0,5 mio. kr. i forhold til oprindeligt og korrigeret budget. Det er antallet i jobafklaringsforløb, som har givet en besparelse på 0,8 mio. kr., mens antallet på ressourceforløb og driftsudgifterne hertil har givet en merudgift på 0,4 mio. kr.

Ledighedsydelse

I forhold til oprindeligt budget har der været et mindreforbrug på 2,9 mio. kr. Der er givet en negativ tillægsbevilling på 2,3 mio.kr. i forbindelse med tidligere nævnt berigtigelse, som også havde effekt på området for ledighedsydelse. Yderligere har der så været en mindreudgift på 0,6 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Det er især omfordeling til fleksjob, som har givet et generelt mindreforbrug til ledighedsydelse.

Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats

I forhold til det oprindelige budget har der været et mindreforbrug på 1,6 mio. kr. Der er givet en negativ tillægsbevilling på 1,0 mio. kr. I forhold til korrigeret budget viser regnskabet således et mindreforbrug på 0,6 mio.

Det er primært driftsudgifterne til uddannelse og opkvalificering til dagpengemodtagere, som forklarer mindreforbruget. Dette skyldes primært de færre personer på dagpenge generelt.

Yderligere er udgiftsniveauet allerede begyndt tilpasset til budget 2019, hvor der er store ændringer til refusionsindtægterne.

Boligstøtte og pensioner

I forhold til oprindeligt budget er der et mindreforbrug på 1,1 mio. kr. Der er blevet givet en negativ tillægsbevilling på 0,7 mio. kr., hvorfor regnskabet viser et mindreforbrug på 0,4 mio. kr. i forhold til korrigeret budget.

Det er primært udgifter til personlige tillæg, som kan tilskrives mindreforbruget. Her er der brugt 0,8 mio. kr. mindre end oprindeligt budget. De sidste besparelser findes på udgifterne til boligsikring, hvor mindreforbruget var 0,4 mio. kr.

Note 7 – Driftsudgifter

Tillægsbevillinger

Der er i løbet af året samlet givet tillægsbevillinger på driften svarende til 31,0 mio. kr.:

Tillægsbevillinger politisk godkendt til driften i 2018 (i 1.000 kr.):		Godkendt d.
10 Trafik-, Teknik- og Miljøudvalget		
- Øhavsstien Klæsøvej	5	09.10.2017
- Klimamateriel Beredskab Fyn	165	13.11.2017
- Krible Krable - Naturformidlingshus	15	13.11.2017
- Overførsel af uforbrugte driftsbevillinger fra 2017 til 2018	62	09.04.2018
- Busbetjening Engdraget forsøg	60	12.06.2018
- Midtvejsregulering og ændrede pris- og lønskøn	-185	10.09.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.08.2018	-1.000	12.11.2018
- I alt	-878	-
11 Lærings-, Social- og Kulturudvalget		
- Refusion af særligt dyre enkeltsager - Børn & Unge	-2.000	19.02.2018
- Overførsel af uforbrugte driftsbevillinger fra 2017 til 2018	2.362	09.04.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.03.2018	-1.669	11.06.2018
- PPR - øget udgiftsbehov 2018	1.141	02.07.2018
- VIS - Skole og dagtilbud	1.416	02.07.2018
- Midtvejsregulering og ændrede pris- og lønskøn	-763	10.09.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.08.2018	7.197	12.11.2018
- I alt	7.684	-
12 Sundhedsudvalget		
- Normering - ledelse i ældreområdet	545	13.11.2017
- Overførsel af uforbrugte driftsbevillinger fra 2017 til 2018	6.897	09.04.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.03.2018	4.200	11.06.2018
- Merbehov hjemmeplejen 2018	3.000	02.07.2018
- Merbehov sygeplejen 2018	4.000	02.07.2018
- Ø-Pleje - Serviceniveau Strynø	1.450	02.07.2018
- Midtvejsregulering og ændrede pris- og lønskøn	-971	10.09.2018
- Opfølgning på kommunal medfinansiering	2.880	08.10.2018
- Glatførekursus	60	12.11.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.08.2018	7.841	12.11.2018
- I alt	29.902	-
15 Økonomiudvalget		
- Øhavets Smakke- og naturcenter	100	09.04.2018
- Opnormering handicap og psykiatriområdet	444	13.11.2017
- Vederlagsforhøjelse jf. ny Styrelsesvedtægt fra 01.02.2018	275	22.01.2018
- Gebyr for underretning om udlægsforretning	-40	19.02.2018
- Overførsel af uforbrugte driftsbevillinger fra 2017 til 2018	2.558	09.04.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.03.2018	-829	11.06.2018
- Midtvejsregulering og ændrede pris- og lønskøn	-2.158	10.09.2018
- IT-driftsplatform	-120	12.11.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.08.2018	-814	12.11.2018
- I alt	-584	-
16 Beskæftigelses-, Uddannelses og Integrationsudvalget		
- Midtvejsregulering og ændrede pris- og lønskøn	-160	10.09.2018
- Budgetopfølgning pr. 31.08.2018	-4.960	12.11.2018
- I alt	-5.120	-
Tillægsbevillinger i alt til driften	31.004	-

Serviceudgifter

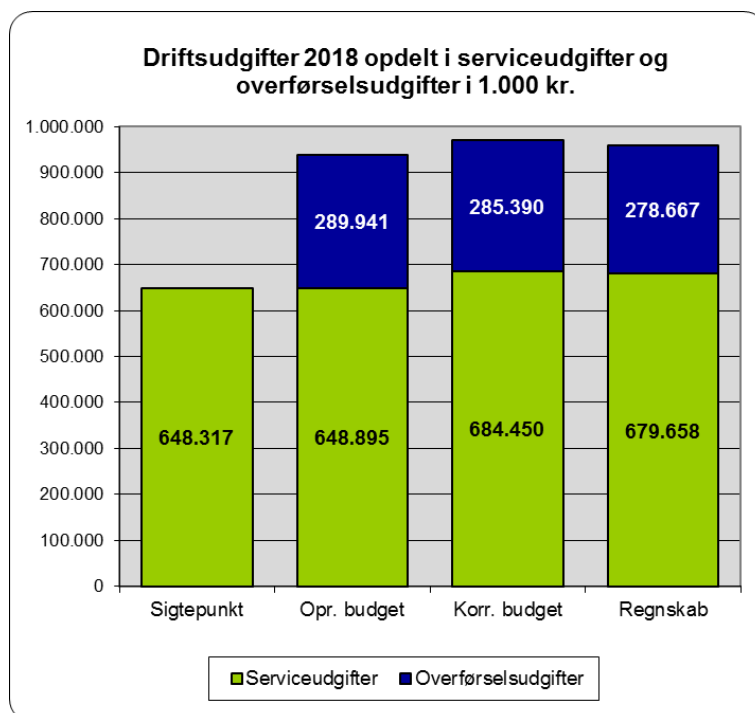
Der er fastsat et loft på kommunens serviceudgifter, og bloktilskuddet er gjort betinget af, at kommunerne både budgetmæssigt og regnskabsmæssigt overholder rammen for serviceudgifterne.

Økonomi- og Indenrigsministeren kan indregne et korrektionsbeløb i opgørelsen og derved ændre på sanktionsrammen, såfremt der skulle være ændrede forudsætninger fra budget til regnskab, men som udgangspunkt er det oprindelige budget lig med sanktionsrammen. KL udsendte den 03.07.2018 et såkaldt sigtepunkt for den individuelle sanktion vedr. serviceudgifter. Sigtepunktet kan også kaldes sanktionsrammen. Langeland Kommune skulle dermed holde sig under dette sigtepunkt og maksimalt forbruge 648,3 mio. kr. på service. En eventuel regnskabssanktion er 40 % kollektiv blandt alle kommuner og 60 % individuel mellem de kommuner, hvis regnskabsførte serviceudgifter overstiger sigtepunktet.

Driftsudgifterne er opdelt i serviceudgifter og overførselsudgifter i nedenstående tabel og tilhørende figur. Dette er gjort for at vise, hvorledes serviceudgifterne var i 2018 og for at sammenligne med sigtepunktet. Der er intet sigtepunkt for overførselsudgifterne.

Driftsudgifter 2018 opdelt i serviceudgifter og overførselsudgifter - i 1.000 kr.							
	Sigtepunkt	Opr. budget	Indeks	Korr. budget	Indeks	Regnskab 2018	Indeks
Serviceudgifter	648.317	648.895	100	684.450	106	679.658	105
Overførsler	-	289.941	-	285.390	-	278.667	-
Total	-	938.836	-	969.840	-	958.325	-

Serviceudgifterne var 679,7 mio. kr. i 2018. Dette svarer til indeks 105 af det udmeldte sigtepunkt. Dermed overskrider serviceudgifterne den fastsatte sanktionsramme for kommunernes serviceudgifter for 2018. Langeland Kommune anvender 31,3 mio. kr. mere end sigtepunktet, hvilket svarer til 4,83 %.

I årene 2011-2016 har Langeland Kommune overholdt servicerammen, mens Langeland Kommune har overskredet servicerammen i 2017 og 2018. For regnskabsåret 2018 kan Langeland Kommune kun undgå kollektiv samt individuel sanktion, såfremt de danske kommuner samlet holder sig under servicerammen ved regnskabsafslæggelse.

Note 8 – Personaleoversigt og sygefravær

Personaleoversigt

Opgørelsen indeholder fastansat personale, vikarer, barselsvikarer, ansatte i fleksjob, elever mv. Dette betyder, at personaleoversigten viser timeforbruget til både den fastansatte og vikaren. I forbruget indgår også mer- og overarbejde.

Område	2018	2017	2016	2015
Byudvikling, bolig- og miljøforanst.	1,10	0,00	0,00	2,60
Transport og infrastruktur	43,65	42,58	44,86	46,96
Undervisning og kultur	177,50	188,22	235,48	245,16
Sundhedsområdet	29,11	27,01	27,57	26,54
Sociale opgaver og beskæftigelse	621,76	604,61	605,25	633,03
Fællesudgifter og administration	125,30	124,94	121,64	115,15
Asylcenter Holmegaard m.v.	0,00	49,53	271,66	135,55
I alt	998,42	1.036,89	1.306,46	1.204,99

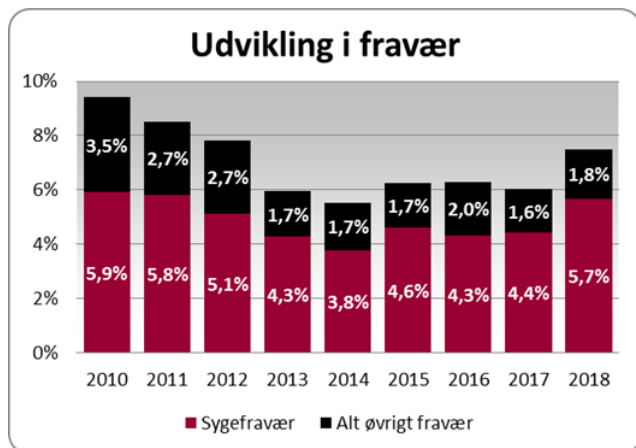
Der er et fald på 38,47 personer i forhold til 2017. Forskydningen skyldes blandt andet:

- Tilpasning af aktiviteter i forhold til den nye administrative organisering, vedtagne budgetreduktioner og demografi
- Asylområdet herunder nedlukning af asylområdet pr. 1. april 2017

De samlede lønudgifter i 2018 udgjorde 459,4 mio. kr. Heraf udgjorde lønnen til direktionen 3,5 mio. kr. Vederlaget til kommunens politikere var 4,5 mio.kr.

Sygefravær

Sygefraværet er opgjort til 5,7 % i 2018. Sygefraværet er dermed stigende i forhold til de seneste 6 år, hvor sygefraværet har været mellem 3,8 % og 5,1 %. Betragtes sygefraværet i perioden 2009-2018 er sygefraværet faldet med 0,5,-point i den 10-årige periode, men stigningen fra 2017 til 2018 er ret markant fra 4,4 % i 2017 til 5,7 % i 2018.

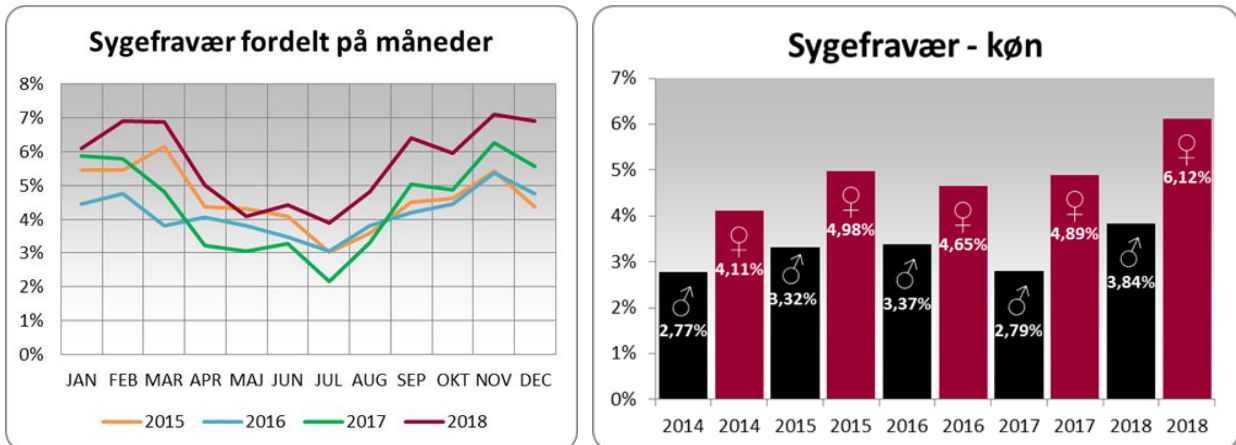

Sygefraværet kan ses som et mål for den arbejdsindsats, der bortfalder på grund af fraværet.

Sygefraværet er faldet fra 5,9 % til 5,7 % fra 2010 til 2018 og det samlede fravær er faldet fra 9,4 % til 7,5 %. Forskellen mellem sygefraværet og det samlede fravær er, at fravær i forbindelse med børns sygdom og fravær i forbindelse med graviditet og adoption tæller med i det samlede fravær. Fravær i forbindelse

med børns sygdom er eksempelvis barnets 1. sygedag, omsorgsdage mv., mens fravær i forbindelse med graviditet og adoption både er barselsorlov og graviditetsgener.

Det samlede fravær på 7,5 % i 2018 er steget sammenlignet med 6,0 % i 2017. Tages der et nærmere kig på det samlede fravær i 2018, så skyldes 76 % sygefravær, mens 20 % skyldes graviditet og barsel. De resterende 5 % skyldes børns sygdom samt omsorgsdage. I 2017 var fordelingen hhv. 73 %, 21 % og 6 %. Alle 3 kategoriseringer af årsager er steget fra 2017 til 2018, men som det fremgår af procenterne, så er sygefraværet den primære årsag til et stigende samlet fravær.

Når de seneste 4 år sammenlignes måned for måned, så er sygefraværet i 2018 markant højere end i 2015, 2016 og 2017. Det er kun i maj, at sygefraværet var højere i 2015 end i 2018. Ellers er sygefraværet det højeste i alle måneder i 2018 og faktisk siden september 2017. Særligt i 3. kvartal ligger kurven relativt højt.

Blandt kommunens 18 største overenskomstgrupper er det dagplejere (8,3 %), socialrådgivere (7,8 %) og socialpædagoger (6,7 %), der havde et relativt højt sygefravær.

Derudover er sygefraværet højere hos kvinder (6,12 %) end mænd (3,84 %), hvilket primært skyldes sammenhængen mellem køn og faggrupper.

Sygefraværet er nærmere beskrevet i den samlede fraværstatistik for 2018.

Note 9 – Anlægsudgifter på det skattefinansierede område

Anlægsudgifter i mio. kr.	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2018
002202 Boligformål	0,0	-1,1	-1,0
002205 Ubestemte formål	0,0	-2,6	-0,4
002510 Fælles formål	1,0	2,8	0,1
002515 Byfornyelse	1,7	6,8	2,4
002820 Grønne områder og naturpladser	0,0	0,3	0,5
003231 Stadion og idrætsanlæg	0,5	1,1	0,0
003851 Natura 2000	0,0	0,1	0,0
022205 Driftsbygninger og -pladser	0,0	1,1	0,1
022822 Vejanlæg	0,0	2,6	0,7
023540 Havne	1,7	4,3	2,4
023542 Kystbeskyttelse	0,0	0,1	0,0
053027 Pleje og omsorg	2,1	2,1	0,0
053028 Hjemmesygepleje	0,0	0,8	0,0
053850 Botilbud til længerevarende ophold	0,0	-0,2	0,0
064552 Fælles IT og telefon	0,0	0,1	-3,0
065276 Anlægspulje 2018	2,7	1,6	0,0
I alt	9,7	19,9	1,8

Anlæg bygger på flerårige bevillinger, hvorved forbruget kan variere en del i forhold til det vedtagne budget på grund af overførsel af bevillinger fra tidligere år. Det korrigerede anlægsbudget er påvirket af, at der blev overført ikke-forbrugte anlægsbeløb fra 2017 på netto 13,2 mio. kr. Det forventes, at kommunalbestyrelsen godkender overførsel af ikke-forbrugte anlægsbeløb til 2019 på netto 15,8 mio. kr.

De væsentligste overførsler fra 2017 er:

Købstaden version 2.0	4,0 mio. kr.
Ny facilitetsbygning på Rudkøbing Havn	2,3 mio. kr.
Energiltag vedr. kommunale ejendomme	1,8 mio. kr.
Cykelsti Tryggelev – Lindelse	1,3 mio. kr.
Renovering af materialegård, Mjølbyvej 8	1,1 mio. kr.

Der henvises til den yderligere specifikation i bilag 4 til årsberetningen.

Note 10 – Uforbrugte driftsbevillinger der forventes overført til 2019

Kommunalbestyrelsen har vedtaget regler for overførsel af over- og underskud mellem årene. Der kan ske overførsel af alle over- og underskud uden begrænsning, dog ikke på budgetgaranterede områder.

Resultaterne opgøres på hvert enkelt politikområde, og overførslerne besluttet endeligt på Kommunalbestyrelsesmødet i april 2019. Derfor er overførslerne i nedenstående tabel blot de forventede overførsler. Der skal ske en særskilt opgørelse af resultatet for de institutioner mv., der fremgår af bilag til de vedtagne regler.

Følgende over-/underskud er opgjort og forventes overført til 2019. Beløbene er i mio. kr.:

Udvalg	Forventet overførsel fra 2018 til 2019	Overførsel fra 2017 til 2018
Trafik-, Teknik- og Miljøudvalget	0,1	0,1
Lærings-, Social- og Kulturudvalget	2,5	2,4
Sundhedsudvalget	4,9	6,9
Økonomiudvalget	2,7	2,6
Beskæftigelses-, Uddannelses- og Integrationsudvalget	0,0	0,0
I alt	10,2	11,9

Note 11 – Materielle anlægsaktiver - Anlægsoversigt

(Mio.kr.)	Grunde	Bygninger	Tekniske anl. m.v.	Inventar m.v.	Mat.anl.akt. under udf.	I alt
Kostpris pr. 01.01.	39,4	390,4	65,1	16,7	0,0	511,6
Afskr. / nedskr. pr. 01.01.	-0,1	-154,8	-25,0	-14,1	0,0	-194,1
Regnskabsmæssig værdi pr. 01.01.	39,3	235,6	40,1	2,6	0,0	317,5
Tilgang	0,0	0,0	3,1	0,0	0,0	3,1
Afgang	-0,8	-4,4	0,0	0,0	0,0	-5,2
Overført	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets afskrivninger	0,0	-11,7	-4,2	-0,5	0,0	-16,5
Kostpris pr. 31.12.	38,6	386,1	68,1	16,7	0,0	509,4
Afskr. / nedskr. pr. 31.12.	-0,2	-166,6	-29,2	-14,6	0,0	-210,5
Afskr. / nedskr. af årets afgang	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.	38,4	219,5	38,9	2,1	0,0	298,9
Samlet ejendomsværdi pr. 31.12.	22,7	154,4				177,1
Reserve ved evt. opskrivning til ejendomsværdi	-15,7	-65,1				-80,8
Aktiver tilhørende selvejende institutioner		2,6				2,6
Afskrivning over antal år		15-50 år	5-100 år	3-10 år		
Nettobevægelse	-0,8	-16,1	-1,2	-0,5	0,0	-18,6

Anlægskartoteket er ajourført i forhold til tilgange/afgange i 2018. Afskrivninger er foretaget jf. gældende regnskabspraksis.

Note 12 – Finansielle aktiver

Værdipapirer

Der er sket afskrivning af pantebrev på 0,2 mio. kr. i en ejendom, som indgår i et insolvent dødsbo. Pantebrevet er oprindeligt udstedt i forbindelse med støtte til byfornyelse.

Aktier og andelsbeviser

Noterede aktier opgøres efter kursværdien ultimo regnskabsåret. Udover 25 aktier i Nordea Bank A/S til samlet 1.356 kr. har Langeland Kommune ingen noterede aktier. For ikke noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser, indskudsbeviser og lignende) er indregningen foretaget efter den indre værdis metode opgjort i henhold til seneste aflagte årsregnskab.

Langfristede tilgodehavender vedr. aktier, ejerandele og andelsbeviser	Indre værdi i kr.	Ejerandel i %	Regnskab 2018 i kr.
Gadelys Langeland A/S	13.074.386	49,00000	6.406.449
Andelsbolig i Bondos Gård	236.314	-	236.314
Film Fyn A/S	17.956.138	4,85000	870.873
Langeland Forsyning A/S	320.519	100,00000	320.519
Klintholm I/S	838.792	-	838.792
Fyns Affalds Koordinerings Selskab A.m.b.A (FAKS)	465.821	-	465.821
Geo Fyn A/S	12.018.113	5,60000	673.014
Kommunernes Pensionsforsikring	2.000	-	2.000
Naturturisme I/S	0	10,88000	0
Nordea Bank A/S	-	-	1.356
Lohals Havn A/S	1.420.763	49,00000	696.174
Modtagestation Syddanmark I/S (MOTAS)	8.587.129	1,66599	143.061
I alt			10.654.373

Indskud i Landsbyggefonden

Kommunen har et tilgodehavende i Landsbyggefonden på 38,0 mio. kr. Beløbet indgår ikke i balancen jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets regler.

Hensættelse til forventet tab på tilgodehavender

Der er ikke foretaget hensættelse til forventet tab vedr. tilgodehavende hos grundejere, da der er tinglyst sikkerhed i ejendommene for lån til betaling af ejendomsskatter, og der ikke tidligere er konstateret væsentlige tab på dette område.

Den nominelle værdi af udlån til beboerindskud udgør pr. 31.12.2018 2,9 mio. kr.

Der er foretaget hensættelse til forventet tab vedr. udlån til beboerindskud på 0,6 mio. kr., hvoraf statens andel udgør 0,4 mio. kr. Modpost hertil er egenkapitalen. Beregningen er foretaget ud fra tilgodehavendets størrelse i forhold til omsætningshastighed og konstateret tab over de seneste syv år.

Den nominelle værdi af tilgodehavender vedr. tilbagebetalingspligtig hjælp udgør pr. 31.12. 2,9 mio. kr.

Der er foretaget hensættelse til forventet tab vedr. tilbagebetalingspligtig hjælp på 1,6 mio. kr., hvoraf statens andel udgør 0,6 mio. kr. Modpost hertil er egenkapitalen. Beregningen er foretaget ud fra individuelle gennemgange og skønsmæssige vurderinger.

Der er ikke foretaget hensættelse til forventet tab vedr. den tilbagebetalingspligtige del af udlån til biler, da der ikke er konstateret tab i de seneste fem år.

Deponerede beløb for lån mv.

Der er ikke deponeret beløb i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2018.

Note 13 – Mellemværende vedrørende forsyningsvirksomheder

Specifikation pr. 31.12. i mio. kr.	2018	2017	2016
Gæld til Langeland Vand ApS	-2,2	-3,2	-4,2
Gæld til Langeland Spildevand ApS	-0,7	-1,0	-1,3
Løbende tilgodehavende ved Langeland Affald ApS	-1,1	-1,2	-0,3
I alt	-4,0	-5,4	-5,8

Mellemværendet med Langeland Vand ApS og Langeland Spildevand ApS hidrører fra selskabsdannelsen pr. 01.01.2010. Der er indgået aftaler om afvikling af mellemværenderne med de enkelte forsynings-selskaber. Kommunens gæld afvikles over perioden frem til 01.01.2020. Renten er aftalt til en markedsrente på 3,22 %.

Pr. 01.01.2010 var det et lovkrav, at vand- og spildevandsområdet skulle udskilles fra det kommunale driftsområde i selvstændige selskaber. Der er tale om brugerfinansierede områder, som ikke finansieres over skatterne. Langeland Kommune valgte i samme forbindelse frivilligt også at udskille affaldsområdet, som er et andet brugerfinansieret område.

Disse områder har derfor ikke været en del af kommunens regnskab siden 2009. Det er imidlertid senere blevet afklaret, at affaldsområdet på trods af selskabsstiftelsen skal indgå i det kommunale regnskab fra regnskabsår 2012. Derfor er dette sket med virkning for regnskab 2013. Det løbende tilgodehavende hos Langeland Affald ApS svarer derfor til det mellemværende, der er blevet opbygget siden 01.01.2010.

Note 14 – Finansieringsoversigt

Noter	Finansieringsoversigt (mio.kr.)	Regnskab 2018	Regnskab 2017	Regnskab 2016
	Tilgang af likvide aktiver			
	Årets resultat (fra Regnskabsopgørelsen)	-7,7	-22,7	-36,0
	Låneoptagelse m.v. (Funktion 8.55.63 - 8.55.79, Dranst 7)	-10,2	-3,8	-2,4
	Tilgang af likvide aktiver i alt (se afsnit 6.2)	-17,9	-26,5	-38,3
	Anvendelse af likvide aktiver			
	Afdrag på lån (Funktion 8.55.63 - 8.55.79, Dranst 6)	15,7	14,6	17,1
	Ændring af kortfristede tilgodehavender og gæld samt langfristede tilgodehavender *	-8,3	29,6	-22,9
	Anvendelse af likvide aktiver i alt	7,4	44,2	-5,8
	Kursgevinst vedr. Investerings- og Placeringsforeninger	0,0	0,0	0,1
	Ændring af likvider, jf. balancen	-10,5	17,7	-44,2
	* sammensætning af kortfristede tilgodehavender og gæld samt langfristede tilgodehavender:			
	0825 Forskydninger i tilgodehavender hos staten	-19,3	18,4	1,3
	0828 Forskydninger i kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-0,8	-34,8	-37,9
12	0832 Forskydninger i langfristede tilgodehavender	1,2	0,8	1,8
13	0835 Udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	1,3	1,3	1,3
	0842 Forskydninger i aktiver tilhørende fonde, legater m.v.	0,8		
	0845 Forskydninger i passiver tilhørende fonde, legater m.v.	3,9	-5,1	0,1
	0851 Forskydninger i kortfristet gæld til staten	-0,2	-0,5	-0,3
19	0852 Forskydninger i kortfristet gæld i øvrigt	4,8	49,4	10,8
	Øvrige finansforskydninger	-8,3	29,6	-22,9

Negative tal er indtægter/overskud.

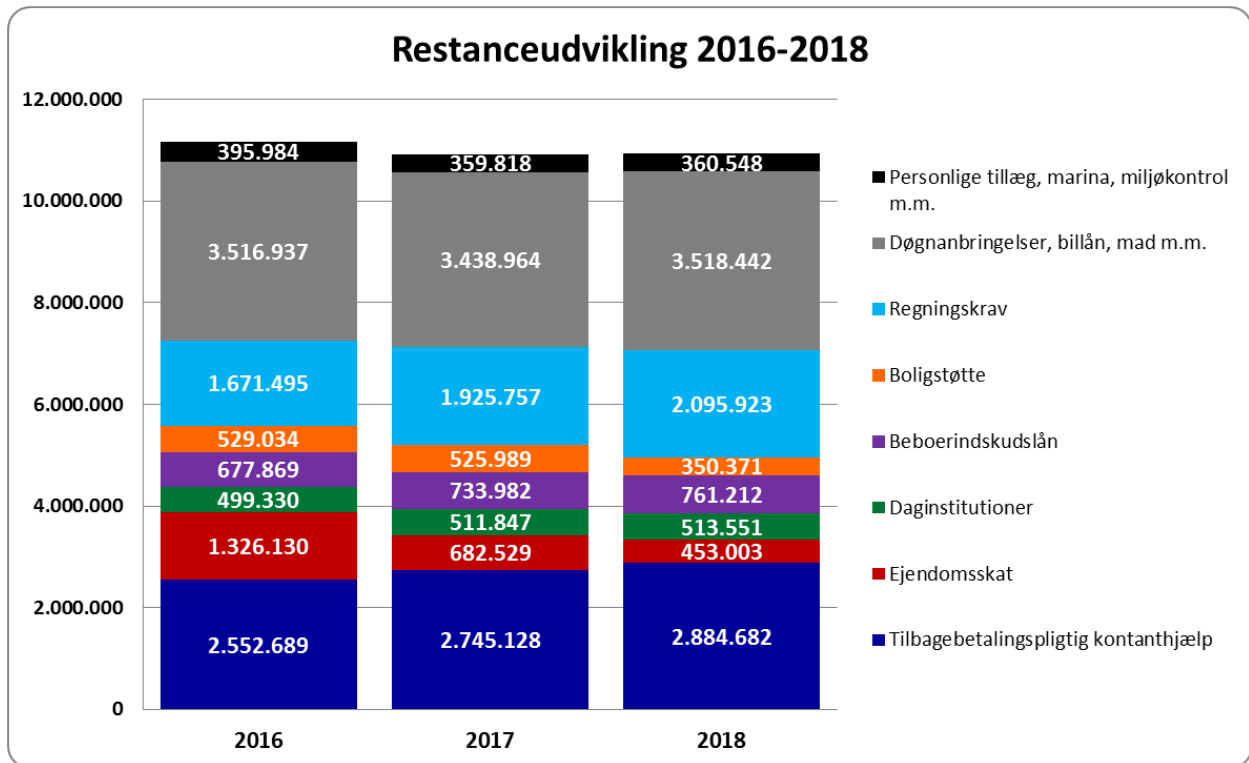
Beløbet vedr. kortfristet gæld i øvrigt skal ses i sammenhæng med forskydninger i øvrige kortfristede tilgodehavender.

Indregnet i de øvrige tilgodehavender er blandt andet et omsætningsaktiv, som er tilgodehavender vedr. restancer, hvilket med andre ord er borgernes gæld til staten og Langeland Kommune pr. 31.12.2018. Restancerne udgør 10,9 mio. kr.

Udviklingen i restancerne over de seneste 3 år vises nedenfor. Som figuren viser, er den totale restance på niveau med sidste år. I forhold til år 2016 er den samlet faldet med mere end 0,2 mio. kr.

Dette skyldes primært, at inddrivelsen vedrørende fortrinsberettigede krav, herunder ejendomsskatter og byggesagsgebyrer, er kommet tilbage til kommunerne pr. 02.02.2017. At kommunen selv har kompetencen til at foretage udlæg i borgernes ejendom har således påvirket restancerne på ejendomsskatter positivt. Fra år 2016 til 2018 er restancen således faldet med hele 65,84 %.

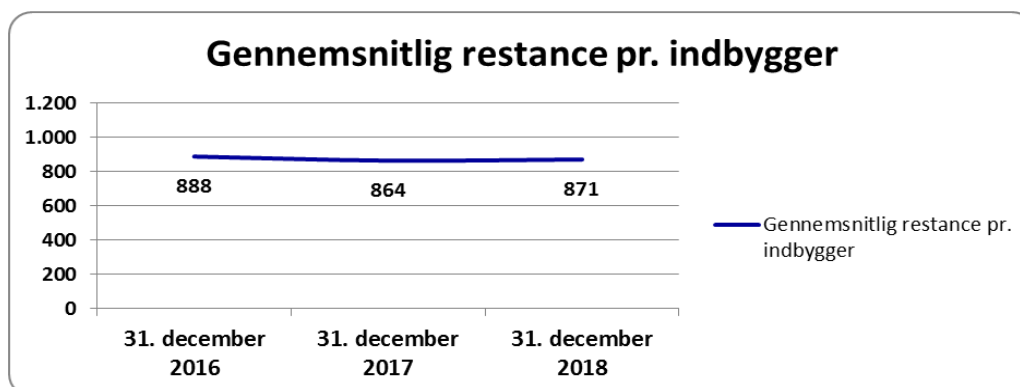

I posten "andre restancer" er indeholdt tilgodehavende vedrørende egenbetaling af døgnanbringelse på 2,1 mio. kr., egenbetaling af botilbud på 0,3 mio. kr. og billån på 0,8 mio. kr. Herudover dækker posten over en række mindre restancer såsom: musikskolen, personlige tillæg med tilbagebetalingspligt, husleje, miljøkontrol og marina. Posten er på niveau med 2016 selvom kommunerne nu også opkræver borgere for egenbetaling af botilbud. Årsagen til dette er, at Gældsstyrelsen i oktober måned 2018 foretog en ekstraordinær afskrivning på i alt 1,3 mio. kr. jf. aftale indgået mellem KL og Regeringen. Denne afskrivning indeholdt bl.a. døgnanbringelse på 0,4 mio. kr. De afskrevne fordringer havde relativ lav værdi, og vurderingen var, at skyldneren havde lav eller ingen betalingsevne. Langeland Kommune blev kompenseret med 0,3 mio. kr.

De øvrige restancer ligger på et stabilt niveau i forhold til de sidste 3 år, hvor de mest markante stigninger er inden for tilbagebetalingspligtig kontanthjælp og regningskrav. Stigningen i regningskrav skyldes blandt andet to forholdsvis store regninger til betaling ultimo år 2018, som er udlignet primo 2019.

Den gennemsnitlige restance pr. indbygger i Langeland Kommune er 871 kr. ultimo 2018, hvilket er en stigning på 7 kr. i forhold til 2017. Dette fremgår af nedestående figur og skyldes et fald i indbyggertallet fra 12.641 i 2017 til 12.560 i 2018.

Note 15 – Udvikling i egenkapital

	2018	2017	2016
Egenkapital pr. 31.12. forrige år	391,7	363,5	330,2
Primokorrekationer pr. 01.01:			
Landsbyggefonden	38,0	38,0	36,5
Nedskrivning af forventet tab - Udlån til beboerindskud	0,4	0,3	0,3
Tilbagebetalingspligtig hjælp, forventet tab	-0,7	-0,6	-0,4
Forventet tab beboerindskudslån	-0,2	-0,2	-0,2
Tilbagebetalingspligtig hjælp, forventet tab	1,7	1,4	1,1
0893 Modpost for skattefinansierede aktiver	0,0	0,2	-2,0
Egenkapital pr. 01.01.	430,9	402,6	365,4
Ændring vedr. modpost for takstfinansierede aktiver	0,0	0,0	0,0
Ændring vedr. modpost for selvejende institutioner	-0,1	-0,1	-0,1
Ændring vedr. modpost for skattefinansierede aktiver	-19,1	-13,5	-18,4
Ændring vedr. modpost for donationer	0,0	-0,1	-0,1
<u>Bevægelser på balancekonto:</u>			
Årets resultat	7,7	22,7	36,0
Årets afskrivninger i debitorsystem	-0,1		
Årets afskrivninger af restancer og tilgodehavender	-0,5	-0,1	-0,1
Årets værdireguleringer	-18,4	-19,9	-19,2
Egenkapital ultimo året	400,5	391,7	363,5

Egenkapitalen er forskellen mellem summen af kommunens aktiver (ejendele) og kommunens passiver (gæld). Egenkapitalen er med andre ord den del af kommunens finansiering af ejendele, som ikke dækkes af gælden. Egenkapitalen primokorrigeres med indskuddet i Landsbyggefonden og forventede tab. Egenkapitalen stiger, når årets resultat overstiger afskrivninger på aktiver og afdrag på kommunens gæld.

Note 16 – Hensatte forpligtelser

Omfatter ikke-forsikringsdækkede tjenestemandspensioner samt andre forpligtelser jf. nedenstående.

Hensatte forpligtelser i mio. kr.	2018	2017	2016
99001000 Pensionsforpligtelse vedr. tjenestemænd	34,4	41,1	46,9
99003000 Forpligtelser vedr. arbejdsskader	6,5	5,8	7,1
99000005 Forpligtelser vedr. åremålsansættelser	0,0	0,2	0,6
I alt	40,9	47,0	54,6

Hovedparten af kommunens medarbejdere er sikret ret til en pensionsordning i henhold til gældende aftale eller overenskomst. For overenskomstansatte med ret til pensionsordning indbetales der pensionsbidrag til pensionskasser. Pensionsordningen er herefter et spørgsmål mellem den pågældende og pensionskassen.

Kommunens tjenestemænd har ret til at få udbetalt pension af kommunen, når de pensioneres. Alle tjenestemandspensioner er dækket ved forsikring i Kommunernes Pensionsforsikring. Der skal minimum hvert 5. år genberegnes en aktuarmæssig pensionsforpligtelse. Den seneste opgørelse er udarbejdet i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2014.

Kommunen har ultimo 2018 66 pensionerede tjenestemænd eller efterladte til tjenestemænd. Herudover er der 3 aktive tjenestemænd.

Arbejdsskadeforpligtelsen beskriver, hvad kommunen forventeligt skylder på skader, der er indtrådt frem til opgørelsesdagen. Ud fra en aktuariemæssig beregning er der udregnet et kvalificeret bud på størrelsen af forpligtelsen. Langeland Kommune har valgt at være selvforsikret vedr. arbejdsskader. Alle udgifter er samlet i en pulje under økonomiudvalgets område. Der udarbejdes hvert år en udgiftsfordeling til brug ved takstberegninger. Budgettet er fastlagt med udgangspunkt i de opgørelser, som er udarbejdet, inden kommunen blev selvforsikret.

Der er indregnet en mindre forpligtelse til dækning af udbetaling af efterløn til udvalgsformænd primo 2018.

Note 17 – Langsigtede gældsforpligtelser

Langfristet gæld i mio. kr. pr. 31.12.	2018	2017	2016
095568 - 095575 Realkredit, Kommunekredit, øvrige	139,4	140,8	147,8
095577 Ældreboliger	74,7	78,2	82,0
095579 Finansielt leasede aktiver	11,2	11,4	16,3
I alt	225,2	230,4	246,0

I forbindelse med bevillingen til renovering af Rudkøbing Havns nordre bassin besluttede kommunalbestyrelsen den 13.06.2016, at anlægget skulle lånefinansieres. Udgiften i 2017 beløb sig til 9,936 mio. kr., som kommunalbestyrelsen den 19.02.2018 besluttede at låne med en løbetid på 25 år og med fast rente.

Oversigt over SWAP-aftaler pr. 31.12.2018

Swap-aftaler i mio. kr.	Oprindelig hovedstol	Nominal restgæld	Markeds-værdi	Udløbs-tidspunkt	Rente-forhold *	Valuta-forhold	Reference-nummer
Danske Bank A/S	29,0	18,1	-0,7	01.09.2019	3,68%	DKK	29560
Danske Bank A/S	24,3	18,8	-3,6	01.09.2028	4,48%	DKK	93366
Danske Bank A/S	26,6	19,9	-4,5	01.09.2028	2,78%	DKK	7338Y
Danske Bank A/S	29,0	18,1	-3,6	01.09.2028	3,92%	DKK	29761
Danske Bank A/S	17,6	14,7	-2,9	07.06.2038	2,69%	DKK	8619P
I alt	126,5	89,6	-15,3				

SWAP-aftalerne er indgået med det formål at omlægge den variable rente på kommunens lån til en fast rente. Pr. 31.12.2018 forrentedes de underliggende lån med mellem -0,1475 % og -0,3025 %.

Note 18 – Kautions- og garantiforpligtelser

Specifikation i mio. kr.	2018	2017	2016
Realkredit Danmark	10,6	11,1	11,8
Nykredit	72,4	75,5	76,9
BRF Kredit	5,0	5,4	5,6
LR Realkredit	10,0	10,7	11,3
Kommunekredit	230,3	177,0	174,0
Kommunekredit - solidarisk *	1.394,9	1.184,1	900,4
Garantiforpligtelser i alt	1.723,1	1.463,8	1.180,0
OPP Ørstedskolen A/S	668,0	734,9	736,7
Eventualforpligtelser i alt	668,0	734,9	736,7
Garanti- og eventualforpligtelser i alt	2.391,1	2.198,7	1.916,6

* I forbindelse med etableringen af Udbetaling Danmark har alle kommuner påtaget sig en solidarisk forpligtelse for etableringsomkostningerne.

Kommunalbestyrelsen har i 2018 bevilget garanti for byggekreditter på 40 mio. kr. til Langeland Affald ApS og 45 mio. kr. til Langeland Spildevand ApS til finansiering af anlægsinvesteringer i 2018 og 2019.

Ved eventualforpligtelser er der tale om forhold eller situationer, der eksisterer på balancedagen, men hvis regnskabsmæssige virkning ikke kan opgøres endeligt, før udfaldet af en eller flere fremtidige begivenheder bliver kendte.

OPP Ørstedskolen A/S

Langeland Kommune gennemførte et udbud af en ny skole i Rudkøbing – Ørstedskolen, som et OPP-projekt. Der blev den 01.09.2008 indgået en aftale mellem Langeland Kommune og OPP Ørstedskolen A/S v/Dan-Ejendomme A/S.

Langeland Kommunes betalingsforpligtelse indtrådte fra ibrugtagningstidspunktet den 01.06.2010. Aftalen udløber den 01.07.2038. Betalingsmekanismen er nærmere beskrevet i aftalen. Den årlige ydelse dækker anlægsbidrag, vedligeholdelses- og forbrugsudgifter.

Note 19 – Kortsigtede gældsforpligtelser i øvrigt

Forskydninger i kortfristet gæld i mio. kr.	2018	2017	2016
085253 Forskydninger i kirkelig ligning	0,6	0,0	-1,6
085256 Leverandørgæld	0,0	-35,3	-15,1
085259 Mellemregningskonti	-4,6	-13,8	5,8
I alt	-4,0	-49,1	-10,8

Kortfristet gæld vedr. leverandørgæld og mellemregningskonti skal ses i sammenhæng med forskydninger i øvrige kortfristede tilgodehavender i note 14.

Note 20 – Udførelse af opgaver for andre myndigheder

Kommuner har på visse betingelser mulighed for at udføre kommunale opgaver for andre offentlige myndigheder jf. lov nr. 378 af 14. juni 1995 med senere ændringer om kommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder.

Langeland Kommune har ikke udført opgaver for andre myndigheder i 2018.

Note 21 – Nærtstående parter

Der er ikke forretningsmæssige transaktioner eller samhandel mellem Langeland Kommune og virksomheder, som kontrolleres af Kommunalbestyrelse og Direktion.